



НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

№ 1 (березень) 2018

Загальнодержавний науково-практичний журнал



НПУ:

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВРЯДУВАННЯ,
СПРЯМОВАНЕ НА УСПІХ

Вітаємо

ШАНОВНІ ЖІНКИ-НОТАРІУСИ!

Прийміть найщиріші вітання із Міжнародним жіночим днем 8 Березня!

Нотаріальна спільнота пишається талановитими, освіченими, красивими, сильними жінками, які успішно працюють на варті захисту прав та законних інтересів громадян і бізнесу, залюбки здобувають нові навички, досягають професійних вершин.

Хоча нотаріат давно перестав бути суто жіночою професією, можна впевнено стверджувати, що жіноче обличчя українського нотаріату — прекрасне! Жінки-нотаріуси викликають захоплення та повагу завдяки своєму професіоналізму, мудрості, витримці, відповідальності. Зі свого боку ми, чоловіки-нотаріуси, працюючи пліч-о-пліч, при потребі готові бути для жінок надійною підтримкою.

Окрема вдячність активу Нотаріальної палати України — жінкам із Ради НПУ, членам комісій Палати, які вкладають свої знання і досвід у розвиток самоврядування нотаріальної спільноти та працюють на поліпшення іміджу українського нотаріату.



Дорогі жінки, нехай у вашій долі щодня буде сонячно і затишно, міцного здоров'я вам, добробуту та професійних успіхів!

*З весною вас, жінки нотаріату,
Правочинів прекрасні королеви!
Дозвольте вас сердечно привітати
Зі святом міжнародним березневим.*

*Коли ви ніжно ставите печатку —
Мов квіти розквітають на папері.
І розуму, й краси — всього в достатку
У цій нотаріальній атмосфері.*

*Проміння сонця на столі пунктиром -
Неначе витяг із реєстру щастя.
На захисті закону, прав і миру
Нехай усе наміріється і вдасться!*

*Даруєте щодня у будні свято,
Чаклуєте нотаріальні дії.
Жінки прекрасні із нотаріату,
Ви наша гордість, мудрість та надія!*

**З повагою, Володимир Марченко,
президент Нотаріальної палати України**



ВЕЛИКДЕНЬ — СВЯТО ВІДРОДЖЕННЯ НАДІЙ І СПОДІВАНЬ...

Звільнившись від холодних обіймів зими та післязимових приморозків, розквітає природа. Настав квітень. Всі українці в очікуванні світлого і найбільшого християнського свята — Великодня.

Свята, що гуртує нас навколо таких цінностей, як доброта, терпіння, милосердя і любов.

Нотаріальна палата України та редакція журналу «Нотаріат України» щиро вітають вас з Христовим воскресінням.

Нехай Боже благословення буде запорукою миру на нашій землі, духовного відродження Української держави, здійснення найзаповітніших сподівань!

Нехай ваші душі будуть багаті на добро, як святковий стіл, чисті як Великодній рушник, і веселі, як українські писанки. Хай малинові дзвони Великодня принесуть у вашу оселю радість, віру, надію і любов.

**Звістка радісна лунає!
Світ Ісуса величає
Великоднім дзвоном, співом,
Чистим серцем — повним віри,
Ясних, добрих сподівань!
Великодніх Вам світань!**

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!



Лист редактора

А ЗА ВІКНОМ МАЙЖЕ ВЕСНА...

Вона так відчайдушно проривається крізь зимову кригу і снігові замети, ніби подає приклад для наслідування у повсякденному житті: не здаватися і чітко йти до мети!

Перші промені сонця спонукують до дій та надихають на нові ідеї, виникає бажання вдосконалюватися і творити: тебе охоплює почуття оновлення. Можливо, недарма наші предки святкували новий рік саме навесні.

Цієї весни нашу нотаріальну спільноту очікує оновлення, яке принесе важлива подія — черговий З'їзд нотаріусів України. Планується заслухати звіти, внести зміни в документи, обрати прези-

дента Нотаріальної палати України, затвердити програму діяльності НПУ, а отже — визначити вектор розвитку нотаріату на подальші роки.

Перший у 2018 році, весняний номер «Нотаріату України» вийшов надихаючим на нові звершення, світлим, позитивним. Перш за все, ми робимо акцент на особистостях — тих нотаріусів, яких заслужено можна назвати обличчям українського нотаріату. Про досвід успішного управління в Нотаріальній палаті України та основні засади самоврядування на сторінках нашого журналу розповідає президент НПУ Володимир Марченко. Своїм баченням сучасного та майбутнього українського нотаріату ділиться Кирило Нехимчук, а Олена Чуєва розмірковує про правила командної гри в обласному відділенні НПУ. Також до вашої уваги — статті на актуальні теми стосовно нотаріального посвідчення аграрних розписок та про нові функції в нотаріальній діяльності, відповіді на питання гарячої лінії, інформаційні листи та інша корисна інформація.

Непересічні успіхи, досягнуті у самоврядуванні українського нотаріату, — заслуга командної роботи Ради НПУ, комісій та відділень, а також усіх нотаріусів, що вболівають за майбутнє професії. Нотаріальна палата України активно працює над зростанням іміджу нотаріату, покращенням комунікацій як із членами НПУ, так і з соціумом, державними інституціями та міжнародною нотаріальною спільнотою. Зокрема, з цією метою було оновлено фірмовий стиль та сайт НПУ, сторінки у соціальних мережах. Найактуальнішу інформацію можна дізнатися на Facebook-сторінці «Прес-центр НПУ», а журнал «Нотаріат України» з кожним номером стає все більш сучасним, інформативнішим та цікавішим.

Ми відкриті для ваших побажань та рекомендацій щодо змістовного наповнення журналу, будемо раді отримувати ваші статті для публікації. З пропозиціями звертайтеся в редакцію за електронною адресою: press@npu.org.ua. Окрім того, у нотаріусів з'явилась можливість висловлюватися на офіційному онлайн-майданчику — завітайте у розділ «Блоги» на сайті НПУ та публікуйте свої думки.

Шановні читачі, наш колектив бажає вам весняного настрою та позитивних емоцій. Нехай весна панує у ваших серцях. Теплих вам днів, сонячного настрою та впевнених кроків на професійному шляху!

Леся Арнаутова, головний редактор

ЗМІСТ

Вітання

З Міжнародним жіночим святом!

Великдень — свято відродження надій і сподівань...

2-3

Лист редактора

А ЗА ВІКНОМ
МАЙЖЕ ВЕСНА...



4



У фокусі

ВОЛОДИМИР МАРЧЕНКО

Нотаріальна палата України —
професійне самоврядування, спрямоване на успіх

8

Дайджест новин

Українських нотаріусів запрошують користуватися новим сайтом МСЛН

НПУ приділяє увагу питанням професійної відповідальності правників

В Австрії відбудеться 30-та Конференція європейських нотаріусів, присвячена захисту споживачів у цифрову епоху

У Женеві обговорять роль нотаріату в реалізації правоздатності осіб з обмеженими можливостями

Нотаріальна палата України підписала меморандум про співробітництво з Держфінмониторингом

Представники НПУ взяли участь в засіданні робочої групи по розробці нормативних актів у сфері оцінки майна

Обласні відділення НПУ обрали лідерів професійного самоврядування на місцях

Науковці підтвердили зауваження нотаріусів щодо колізійних норм ст. 9 Закону «Про виконавче провадження»

НПУ долучається до роботи нового Проекту ЄС по реформуванню сфери юстиції

Нотаріуси отримають можливість перевіряти дані ID-паспортів

Представники НПУ взяли участь в обговоренні питань захисту персональних даних

Київські нотаріуси стали експертами на міжнародному форумі

Рік нотаріату: підписано Меморандум про співпрацю Нотаріальної палати України з Міністерством юстиції України

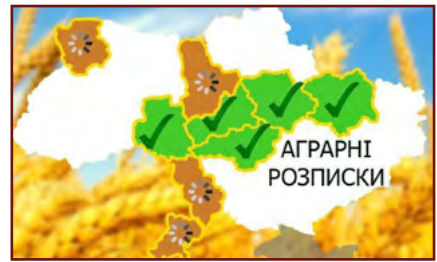
Оновлено фірмовий стиль та сайт Нотаріальної палати України

На засіданні ВККН розглянули питання щодо виконання нотаріусами професійного обов'язку

Відбулося чергове засідання Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату

Відбулися засідання ревізійної комісії НПУ та комісії з питань професійної етики

11-20



Юридична думка

ІРИНА МЕЛЬНИК:

Аграрна розписка: форма видачі і нотаріальне посвідчення

21

ДМИТРО КИРИЛЮК

Нові функції в нотаріальній діяльності



26

Обличчя нотаріату

**КИРИЛЛ
НЕХИМЧУК:**

«Нотариату нужно не просто идти, а бежать в ногу со временем»

29



Гаряча лінія

Актуальні питання
нотаріальної практики
за листопад-грудень
2017 року

34-39

На зв'язку з відділенням

ОЛЕНА ЧУЄВА:

«Головне в управлінні —
командна гра»



40

Документи

Інформаційний лист щодо деяких питань, пов'язаних із звітуванням нотаріусів перед органами Пенсійного фонду України

Інформаційний лист щодо проведення розрахунків фізичних осіб між собою за договорами купівлі-продажу, які підлягають нотаріальному посвідченню

Інформаційний лист щодо запровадження мораторію на відчуження у будь-який спосіб гуртожитків як об'єктів нерухомого майна

Експрес-аналіз до процесуального законодавства

Меморандум про співробітництво між Міністерством юстиції України та Нотаріальною палатою України

Меморандум про загальні засади співробітництва в сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення між Нотаріальною палатою України та Державною службою фінансового моніторингу України

44-57

Вітаємо з Днем народження

58-59

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ — ПРОФЕСІЙНЕ САМОВРЯДУВАННЯ, СПРЯМОВАНЕ НА УСПІХ



**Володимир Марченко,
президент Нотаріальної палати України**

Сучасний український нотаріат — яким він є та яким повинен бути? Перекоаний, що це питання ставив собі кожен нотаріус України, і для нотаріальної спільноти надзвичайно важливим є те, як нас сприймають громадяни, який образ нотаріуса створений у суспільстві. З гордістю можу констатувати, що імідж професії нотаріуса в Україні серед усіх юридичних професій є чи не найкращим, адже нотаріат працює на попередження конфліктів, надає громадянам кваліфіковану юридичну допомогу, а суворі рамки нотаріального оформлення гарантують безпечність та передбачуваність. Не можна не погодитися із відомим висловом про те, що суперечки породили суддів, а небажання сперечатися — нотаріусів.

Інститут посвідчення правочинів завжди був суспільно затребуваним, оскільки він задо-

вольняє потреби людей у правовій стабільності. В цьому контексті варто зазначити, що нотаріус несе майнову відповідальність за законність засвідчуваних угод. По суті, з-поміж усіх юридичних професій лише нотаріуси зобов'язані фінансово розплачуватися за свої помилки. Але такі помилки трапляються вкрай рідко. Наша нотаріальна спільнота своєю працею доводить, що нотаріус — надійний захисник законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб. Нотаріусу довіряють супроводження найважливіших етапів життя.

Наш шлях розвитку — нотаріат латинського типу. Основоположні засади, на яких ґрунтується цей тип нотаріату, повинен усвідомлювати кожен нотаріус. Сучасний правовий світ розділений на дві основні правові системи — континентальну (латинську) і англо-саксонську. У європейських країнах, які слідуєть принципам латинського права, нотаріус є «основним юристом», який вирішує щоденні юридичні питання населення. Латинський нотаріат — вільний та незалежний, при цьому нотаріуси здійснюють свої функції як представники держави. Одна із заповідей латинського нотаріату нагадує нам, що місія нотаріуса полягає в тому, аби не було суперечок між людьми. Нотаріальна палата України у своїй роботі керується кращими світовими практиками нотаріату, уособленням яких є Міжнародний союз латинського нотаріату. Міжнародна співпраця з МСЛН дозволяє розширити світогляд, почерпнути нові знання та досвід для розвитку професії нотаріуса в Україні.

Успішне управління в сфері самоврядування нотаріусів ґрунтується на розумінні актуальних для професії питань, глобальному баченні перспектив, а головне — на амбітній, сильній, досвідченій команді. Нотаріальна палата України, об'єднуючи усіх українських нотаріусів (а це близько 6,6 тисяч), працює на підвищення професійних стандартів, захист прав та інтересів нотаріусів, прагне до впровадження в Україні найвищих стандартів нотаріальної етики,

Нотаріат у фокусі



гідного позиціонування нотаріату в юридичній і громадській системі.

НПУ взяла чіткий курс на осучаснення своєї роботи та вдосконалення комунікаційної діяльності. Зокрема, оновлено фірмовий стиль НПУ — він став максимально сучасним, водночас попередні його атрибути збережено. Також задля зручності користувачів модернізовано веб-сайт НПУ. Сподіваємось, що сайт Палати стане надійним інформаційним провідником у світі українського нотаріату як для членів НПУ, так і для громадян. Метою такого оновлення є закріплення позитивного образу та сприйняття НПУ як фахової інституції, діяльність якої спрямована на захист інтересів суспільства та нотаріусів.

«Є тільки один спосіб виконати велику роботу — полюбити її» — цей вислів Стіва Джобса може бути девізом не лише моєї дворічної діяльності на посаді президента Нотаріальної палати України, а й усієї моєї роботи у нотаріаті. Ця професія є моїм життям, і мені дуже хочеться, щоб український нотаріат був символом незламності духу Закона та верховенства Права.

Діяльність Нотаріальної палати України — це та «велика робота» в національних та міжнародних масштабах, яку виконує потужна, сильна, натхненна команда — з вірою в майбутнє та безмежною любов'ю до професії.

Команда НПУ — професіонали високого рівня з активною життєвою позицією, я пишаюся роботою в цій команді на благо кращого майбутнього нотаріату України. Наша відданість справі перетворює знання і досвід на упевненість в нотаріаті з боку українського суспільства.

На шляху розвитку нотаріату надзвичайно важливим є налагодження взаємодії з різними

державними органами та інституціями. Палатою підписано ряд меморандумів про співпрацю з державними органами, зокрема, із Міністерством юстиції України, що стало виходом на новий рівень співробітництва. Плідна взаємодія та дружні відносини між НПУ та Мінюстом склалися завдяки активній діяльності Палати та небайдужості її членів.

«Зібратися разом — це початок. Залишатися разом — це прогрес. Працювати разом — це успіх!», — зазначав Генрі Форд. У самоврядування нотаріату попереду ще багато цікавої та корисної роботи, і я буду радий продовжувати розпочаті справи та активності, крокуючи в ногу з часом та пліч-о-пліч зі всіма нотаріусами України.

Коли ваш колектив «зіркова команда» — ви непереможні, а коли ваш колектив «команда зірок» — ви програли. Маю тверде переконання, що НПУ це «зіркова команда», тому ми приречені на перемогу!

Імідж нотаріуса в українському суспільстві за останні роки лише покращується, і це дуже приємно усвідомлювати. Переконаний, що в цьому велика заслуга усієї команди НПУ, діяльність якої спрямована на те, щоб професію нотаріуса цінували. А також кожен нотаріус України завдяки своїй щоденній якісній та самовідданій роботі вкладає часточку у загальну велику справу — становлення основоположної ролі нотаріату для суспільства та держави.

Варто зазначити, що професія нотаріуса в Україні поступово «омолоджується», в нотаріат приходить молодь. Вважаю таку тенденцію дуже позитивною, адже це означає, що молоді юристи бачать перспективи у цій діяльності, готові сприймати усі новації, зміни, виявляти власну ініціативу.

Нотаріат у фокусі

Відрадно, що і в команді НПУ — багато молодих нотаріусів, які разом зі старшими досвідченими колегами створюють оптимальний баланс для плідної, результативної роботи Палати.

Реформування нотаріату повинно відбуватися раціонально, з врахуванням особливостей нотаріальної практики. Електронний нотаріат — один із напрямків розвитку нотаріату, як українського, так і міжнародного. Звісно ж, цифрові технології сприяють осучасненню нотаріального процесу, інтегрують українського нотаріуса у транснаціональні правовідносини.



Але для настання так званої ери цифрового нотаріату необхідна реалізація безлічі завдань, у співпраці з державними органами, фаховими організаціями, експертами. Я вважаю, що новітні технології в нашій професії повинні використовуватися за принципом «не нашкодь», тобто, приносити лише користь і нотаріусам, і громадянам.

Нотаріат здатен швидко реагувати на зміни, в тому числі, технологічні, — це яскраво видно на прикладі того, як наші нотаріуси успішно користуються двома десятками реєстрів. Попри намагання якомога швидше «оцифрувати» нотаріат, давайте не забувати про важливість безпосереднього контакту нотаріуса з фізичними особами, адже саме нотаріус знаходить індивідуальний підхід до кожної справи, з якою до нього звертаються.

Нотаріат України обов'язково відчує свіжий вітер змін, хоча й зараз на шляху реформування існує ще багато перешкод, зумовлених недосконалим законодавством, неврегульованим обміном даними між реєстрами тощо. НПУ систематично займається підготовкою законодавчих ініціатив, щоб розширити можливості нотаріату для суспільства, співпрацює з міжнародними організаціями, державними органами, уважно дослухається до думок нотаріусів.

У Концепції розвитку нотаріату України, розробленій НПУ, передбачається також створення електронного реєстру вчинення нотаріальних дій, розробка та затвердження Кодексу професійної етики нотаріусів, покращення доступу до ефективної навчальної системи з метою підвищенню професійного рівня.

Окрім того, нотаріату потрібна єдина нотаріальна практика, можливість посвідчувати факти, що мають юридичне значення.

Майбутнє нотаріату України — це робота за принципом «єдиного вікна», коли нотаріус крім вчинення нотаріальних дій зможе надавати ряд адміністративних послуг.

Серед можливих нових функцій, які до снаги нотаріату, — реєстрація укладання та розірвання шлюбів, використання ескроу-рахунків, професійна медіація тощо.

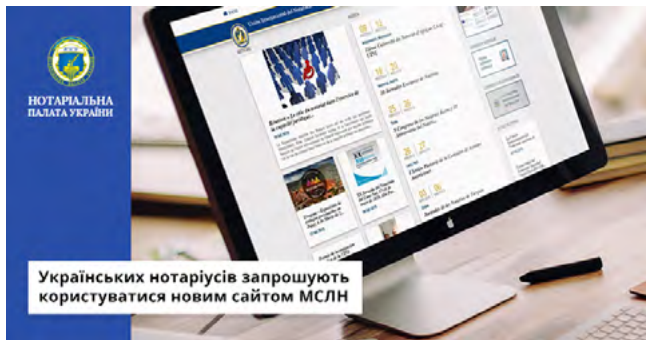
Орієнтир для роботи НПУ — кожен нотаріус України, серед основних завдань Палати — захист прав та інтересів нотаріусів. Тому важливе значення має налагодження ефективного зворотнього зв'язку між апаратом, Радою та членами НПУ, адже самі нотаріуси можуть зробити діяльність НПУ ще більш ефективною та корисною.

Діяльність нотаріуса є непростою, оскільки нотаріус працює в стані постійної інтелектуальної напруги, пошуку шляхів вирішення етичних дилем, в потенційно конфліктному середовищі, допомагає сторонам врегулювати суперечки та попередити їх у майбутньому, не допустити обтяжливого судового розгляду. Нотаріат — це миротворчість, надійний правовий фундамент для правочинів.

Вдячний членам НПУ — українським нотаріусам за співпрацю та за те, що своєю роботою ви поліпшуєте імідж українського нотаріату, гідно приймаєте усі законодавчі новації, навчаєтесь, розвиваєтесь, і доводите, що сучасні українські нотаріуси — високоосвічені, талановиті, гнучкі, професійні юристи нової доби.



Дайджест новин



Міжнародна співпраця: доступ до нотаріального форуму та світових новин нотаріату

Міжнародний союз нотаріату запрошує усіх нотаріусів із країн-членів МСЛН приєднатися до нової веб-сторінки Союзу www.uinl.org. Створення цього ресурсу було задумано як ключовий інформаційний інструмент і головний робочий засіб для нотаріусів з різних країн, який полегшує їх взаємодію.

Зокрема, на сайті можна ознайомитися з новинами світового нотаріату, інформацією про роботу робочих органів МСЛН (Керівної ради, Генеральної ради, комісій та робочих груп). Також функціонує внутрішня мережа, загальний нотаріальний форум, який дозволяє нотаріусу задавати будь-які запитання юридичного і нотаріального характеру та отримувати відповіді від колег з усього світу.

Доступ до інтрамережі сайту та форуму можуть отримати за бажанням усі нотаріуси, надіславши заявку для подальшої реєстрації на сайті МСЛН та отримання коду доступу. Нотаріусам, які бажають зареєструватися на сайті МСЛН та користуватися його можливостями, необхідно заповнити форму та надіслати її на адресу відповідного обласного відділення НПУ. Детальна інформація розміщена на сайті Нотаріальної палати України pri.org.ua.



Питання професійної етики нотаріуси обговорюють з представниками інших юридичних професій

Голова комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади Олена Кирилук 16 березня 2018 року взяла участь в засіданні круглого столу, проведеного за ініціативою Програми USAID «Нове правосуддя», на якому обговорювалися питання професійної відповідальності представників правничих професій.

Під час заходу обговорено актуальні аспекти професійної відповідальності та шляхи вирішення проблемних питань. Зокрема, Олена Кирилук у своїй доповіді висвітлила проблематику відповідальності нотаріусів та наголосила на активній позиції НПУ у питаннях професійної етики. Пані Кирилук розповіла колегам-правникам про роботу комісії НПУ з питань професійної етики, яка розглядає звернення щодо діяльності нотаріусів.

Також доповідачами на круглому столі виступили представники від інших правничих професій: члени Вищої ради правосуддя Андрій Бойко та Анатолій Мірошниченко, в.о. заступника голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Валентина Устименко, член ВККС Сергій Прилипко, голова Вищої Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Олександр Дроздов, член Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів Станіслав Погребняк.

Олена Кирилук після результативного спілкування з представниками суддівського, адвокатського та прокурорського корпусів досягла домовленостей про співпрацю Нотаріальної палати України з органами дисциплінарної відповідальності даних професій з метою налагодження взаємоетичних відносин під час професійної діяльності.

Дайджест новин



В Австрії відбудеться 30-та Конференція європейських нотаріусів, присвячена захисту споживачів у цифрову епоху

Нотаріуси здатні вберегти споживачів від ризиків, пов'язаних з розвитком цифрових технологій

19-20 квітня 2018 року у м. Зальцбург (Австрія) відбудеться 30-та Конференція європейських нотаріусів, присвячена темі нотаріального захисту споживачів в епоху цифрових технологій. Австрійські нотаріуси запрошують членів Нотаріальної палати України до участі в конференції — про це йдеться у листі президента Національної ради австрійських нотаріусів Людвіга Біттнера, що надійшов на адресу НПУ.

На Конференції експерти європейських інституцій та нотаріуси обговорять, як саме нотаріат може захистити споживачів, якими є перспективи укладення смарт-контрактів, та як це пов'язано із Загальним регламентом захисту даних, що набере чинності у травні 2018 року. Оскільки споживачі все більше часу проводять в Інтернеті, незалежно від того, хочуть вони укласти контракт чи знайти інформацію про товари та послуги, виникає багато питань стосовно безпеки та контролю даних.

Еволюція цифрових технологій не повинна поставити під загрозу права споживачів та правову безпеку, тому мета Конференції — висвітлити можливості переходу на «цифру», але разом з тим вказати на можливі ризики та небезпеку для користувачів Інтернету, визначивши важливу роль нотаріуса у захисті споживачів. Нотаріус — опора захисту споживачів у Європі, вважають організатори Конференції.



У Женеві обговорять роль нотаріату в реалізації правоздатності осіб з обмеженими можливостями

Права осіб з обмеженими можливостями — під захистом нотаріату

23 — 24 квітня 2018 року в Палаці Організації Об'єднаних Націй у Женеві (Швейцарія) відбудеться спільне засідання Спеціального доповідача ООН про права осіб з обмеженими можливостями і Комісії з прав людини МСЛН щодо обговорення питань ролі нотаріуса у реалізації правоздатності осіб з обмеженими можливостями.

На засіданні заплановано: проаналізувати значення Конвенції про права осіб з обмеженими можливостями з точки зору правоздатності; визначити здобутки та виклики у визнанні правоздатності таких осіб при здійсненні нотаріальної функції; розробити конкретні заходи щодо поліпшення нотаріальної функції у зв'язку з реалізацією правоздатності вказаних осіб та виробити нові правові механізми, які повинні гарантувати їм реалізацію своїх прав за допомогою нотаріату. Мета заходу також полягає у посиленні співпраці між організаціями осіб з обмеженими можливостями, міжнародною правозахисною системою та нотаріатом.

Говорячи про актуальність проблематики, варто зазначити, що у країнах з традицією римського права нотаріуси відіграють дуже важливу роль, оскільки в рамках своїх функцій вони повинні гарантувати реалізацію основних прав усіх осіб, зокрема і з обмеженими можливостями. Ця діяльність проявляється, зокрема, в наданні консультацій та юридичних порад, здійсненні оцінювання правоздатності осіб, які потребують оформлення юридичного акту або правовідносин і т.д. У МСЛН вважають, що нотаріуси повинні усвідомлювати значення універсальної правоздатності та парадигми підтримки, запровадженої вищевказаною Конвенцією.

Дайджест новин



НПУ поглиблює та розвиває партнерські відносини з Держфінмоніторингом

Нотаріальна палата України та Державна служба фінансового моніторингу України 1 березня 2018 року підписали Меморандум про загальні засади співробітництва в сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Документ підписали президент НПУ Володимир Марченко та голова Держфінмоніторингу Ігор Черкаський. Також у церемонії взяли участь член Ради НПУ, голова комісії НПУ з питань зовнішнього представництва Дмитро Кирилюк, перший заступник голови Держфінмоніторингу Ігор Гаєвський, директор департаменту координації системи фінансового моніторингу Держфінмоніторингу Олександр Глущенко, директор Академії фінансового моніторингу Антон Чубенко.

Меморандум підписано з метою поглиблення та розвитку партнерських відносин у сфері боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та розповсюдження зброї масового знищення. Сторони домовились поєднати зусилля для забезпечення постійної співпраці та проведення дієвих заходів, які сприятимуть реалізації державної політики у цій сфері. Зокрема, уже запланована розробка змін для вдосконалення законодавчої та нормативної бази у рамках спільної робочої групи.

Ознайомитися з текстом меморандуму можна у розділі «Документи».

Представники НПУ взяли участь в засіданні робочої групи по розробці нормативних актів у сфері оцінки майна

Делеговані представники Нотаріальної палати України 1 березня 2018 року взяли участь у засіданні робочої групи з питань запобігання занижень суб'єктами оціночної діяльності (суб'єктами господарювання) оціночної вартості майна, що продається (обмінюється). На засіданні, яке відбулося у приміщенні Фонду державного майна України, було розглянуто проект Порядку ведення єдиної бази даних звітів про оцінку майна для цілей оподаткування та проект Порядку авторизації електронних майданчиків. ФДМУ озвучив своє бачення врегулювання даних правил та закликав учасників робочої групи вносити пропозиції щодо норм проектів. Від імені нотаріальної спільноти виступили президент НПУ Володимир Марченко, голова комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади Олена Кирилюк, голова комісії НПУ з питань зовнішнього представництва Дмитро Кирилюк.

Прийняти вищевказані накази необхідно згідно вимог Податкового кодексу України, розповів заступник голови ФДМУ Євген Асташев. Передбачено, що ФДМУ веде єдину базу даних звітів про оцінку майна для цілей оподаткування, до складу такої бази входить інформація щодо звітів про оцінку, яка вноситься оцінювачами, та модуль електронного визначення оціночної вартості. Єдина база даних буде пов'язана з авторизованими електронними майданчиками та сервісами автоматичного обміну інформацією.

Представники НПУ запропонували врегулювати спрощені правила доступу нотаріусів до електронних майданчиків, чіткіше виписати в майбутніх наказах порядок внесення в базу та реєстрації звітів про оцінку, при цьому особливу увагу звернути на часові рамки, щоб гарантувати захист нотаріального процесу, прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб. У ФДМУ зазначили, що зауваження НПУ актуальні і доречні, та пообіцяли їх врахувати при доопрацюванні проектів.

Дайджест новин



Обласні відділення НПУ обрали лідерів професійного самоврядування на місцях

Протягом лютого та березня 2018 року відділення Нотаріальної палати України на місцях провели загальні звітно-виборчі збори своїх нотаріусів. Такі зустрічі засвідчують налагодженість роботи та активність нотаріальної спільноти в областях.

На зборах було обрано голів обласних відділень, їх заступників, членів правління відділень, членів комісій НПУ - ревізійної та з професійної етики. Окрім того, затверджувались звіти, а також списки делегатів на черговий З'їзд нотаріусів України.

Нотаріальна палата України щиро вітає з обранням (переобранням):

- *Євгенію Заріцьку, голову відділення НПУ в Житомирській області*
- *Людмилу Масловець, голову відділення НПУ в Запорізькій області*
- *Тетяну Балик, голову відділення НПУ в Кіровоградській області*
- *Юрія Пилипенка, голову відділення НПУ в Львівській області*
- *Кирила Нехимчука, голову відділення НПУ в Миколаївській області*
- *Тетяну Левенець, голову відділення НПУ в Одеській області*

- *Людмилу Гуру, голову відділення НПУ в Полтавській області*
- *Інну Бернацьку, голову відділення НПУ в Рівненській області*
- *Ларису Ворошину, голову відділення НПУ в Сумській області*
- *Олену Самощенко, голову відділення НПУ в Харківській області*
- *Аліну Оксанюк, голову відділення НПУ в Хмельницькій області*
- *Марину Терещенко, голову відділення НПУ в Черкаській області*
- *Наталію Блауш, голову відділення НПУ в Чернівецькій області*

Бажаємо керівникам відділень професійних успіхів, творчості та наснаги в роботі, добробуту і єдності нотаріальних громад!



Єдиний реєстр боржників: науково розтлумачені законодавчі положення стосовно повноважень нотаріуса

Нотаріальна палата України активно та систематично співпрацює з науковцями щодо вирішення важливих для професії правових питань. Зокрема, актуальною є проблема неузгодженості статті 9 Закону України «Про виконавче провадження» зі статтею 8 Закону України «Про нотаріат» та складнощі практичного застосування цих законодавчих норм. За ініціативою Відділення Нотаріальної палати України в м. Києві Науково-дослідним інститутом приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бурчака НАПрН України проведено аналітичне дослідження окремих норм чинного законодавства, що стосуються виконавчого провадження, нотаріального посвідчення правочинів щодо відчуження майна й державної реєстрації прав на нерухоме майно нотаріусами, та надано їх доктринальне тлумачення.

Дайджест новин

По результатах науково-правової експертизи зроблено такі висновки:

Нотаріус, який діє як державний реєстратор (як і усі державні реєстратори), не зобов'язаний здійснювати перевірку щодо внесення до Єдиного реєстру боржників (ЄРБ) заявника, оскільки законодавством не передбачені випадки, коли заявником є відчужувач майна, і на практиці не можливе виникнення підстави для відмови у держреєстрації, передбаченої п. 12 ч. 1 ст. 24 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Нотаріус не обмежений законодавством у посвідченні правочину щодо відчуження майна особи, внесеної до ЄРБ, і вправі посвідчувати такий правочин за відсутності інших обставин для відмови у вчиненні нотаріальної дії. Норма ч. 3 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження» не створює перепон у вчиненні нотаріусом нотаріальних дій, адже не зобов'язує і не наділяє нотаріуса правом відмовляти у вчиненні нотаріальних дій. Також нотаріус має право посвідчувати правочин щодо відчуження майна боржника, внесеного на момент проведення реєстраційних дій до ЄРБ, і здійснювати держреєстрацію права заявника, набутого на підставі такого правочину.

Нотаріуси не зобов'язані і не мають права повідомляти орган ДВС або приватного виконавця про майно, щодо відчуження якого звернулась особа, зазначена у ЄРБ. Норма ч.3 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження», яка накладає на нотаріуса такий обов'язок, суперечить положенням інших законів, зокрема, ч. 1 ст. 8 Закону України «Про нотаріат» (нотаріальна таємниця). Таким чином, між вказаними нормами законів існує колізія, яка потребує усунення.

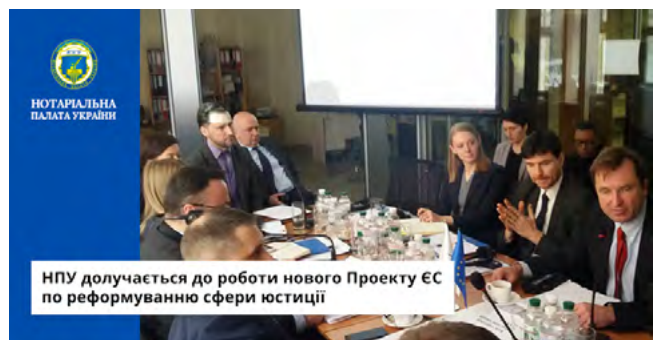
У ч. 3 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження» встановлено три різні строки: в день звернення боржника — щодо обов'язку нотаріуса повідомити виконавчій службі про майно, щодо відчуження кого звернувся боржник; не пізніше наступного робочого дня з дня отримання повідомлення — щодо обов'язку виконавця прийняти рішення про накладення арешту на майно; не пізніше наступного робочого дня з дня винесення постанови про накладення арешту — щодо обов'язку виконавця направити таку постанову нотаріусу. При цьому в ч. 4 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження» не конкретизується, який саме із цих трьох строків має бути врахований.

Визнання правочину недійсним на підставі ч. 4 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження» з практичної точки зору є неможливим у зв'язку з тим, що внаслідок нечіткості формулювання закрі-

пленої в ній правової норми неможливо встановити необхідний для цього юридичний склад.

У НПУ сподіваються, що даний висновок науково-правової експертизи допоможе захистити права нотаріусів та законність нотаріального процесу. Нагадаємо, що Палата уже надавала відповідні пропозиції внесення змін у Комітет Верховної Ради з питань правової політики та правосуддя, а також звертала увагу Міністерства юстиції України на неузгодженість законодавчих норм. Також у лютому відбулась зустріч представників НПУ з керівництвом Офісу ефективного регулювання BRDO, на якій вирішено передати в парламент пропозиції Палати щодо внесення змін у Закон України «Про виконавче провадження».

З повним текстом висновку можна ознайомитися у розділі «Документи».



Європейські експерти вдячні НПУ за готовність до співпраці у проєкті «Pravo-Justice»

Нотаріальна палата України продовжує брати активну участь у реформуванні сфери юстиції. 28 лютого 2018 року відбулась технічна зустріч, присвячена обговоренню початку реалізації Проекту ЄС «Pravo-Justice», на яку був запрошений президент НПУ Володимир Марченко. Зустріч відбулась за участі представників компанії-імплементатора Expertise France, Представництва ЄС в Україні, зокрема, керівника першого відділу програм допомоги «Належне управління та демократизація» Представництва ЄС в Україні Мартіна Клауке, представників Посольства Франції в Україні, інших європейських проєктів технічної допомоги, а також українських партнерів Проекту.

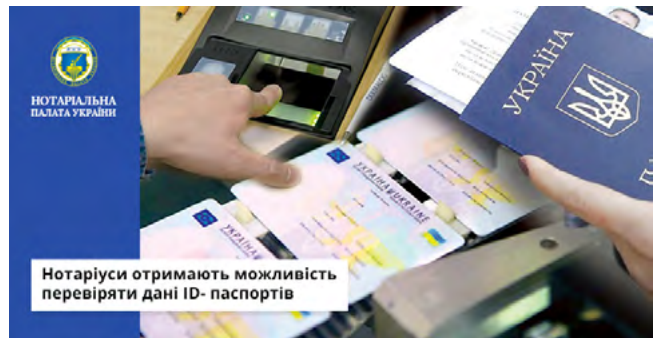
Керівник нового Проекту — Довідас Віткаускас, який раніше очолював вже завершений Проєкт ЄС «Підтримка реформ у сфері

Дайджест новин

юстиції в Україні». Під час зустрічі було представлено та обговорено формат та структуру майбутнього Проекту «Pravo-Justice». Планується ряд заходів щодо реформування та балансування регуляторних функцій Міністерства юстиції України, розвитку електронної юстиції, посилення ролі саморегулювних організацій (СРО) адвокатів, приватних виконавців, нотаріусів і т.д.

Європейські експерти відзначили активну участь Нотаріальної палати України у попередньому Проекті, висловили вдячність за спільну роботу та сподівання на її продовження. В свою чергу, Володимир Марченко запевнив, що НПУ готова надавати Проекту «Pravo-Justice» потужну підтримку, ділитися знаннями та навичками для найкращого реформування сфери юстиції в Україні, зокрема, щодо діяльності СРО, адже НПУ як організація, що здійснює професійне самоврядування у сфері нотаріату, має досвід налагодження комунікацій з членами організації та суспільством. Також НПУ продовжує напрацьовувати пропозиції щодо розвитку електронного нотаріату, враховуючи досвід роботи українських нотаріусів з двома десятками реєстрів. Окрім того, в рамках розвитку професії на черговому З'їзді нотаріусів України планується затвердження Кодексу професійної етики нотаріусів, розробленого на базі кодексу МСЛН у тісній співпраці з Міністерством юстиції України.

Реформування сфери нотаріату НПУ вбачає у вигляді розширення повноважень нотаріусів за зразком своєрідного «нотаріального будинку юстиції», коли класичне вчинення нотаріальних дій поєднується з наданням адміністративних послуг нотаріусами в усіх куточках України. Володимир Марченко зазначив, що НПУ очікує від співпраці з Проектом ЄС поліпшення політичного лобювання законодавчих змін, технічну підтримку для впровадження електронного нотаріату, розширення повноважень самоврядування нотаріусів.



Ініційована розробка нового програмного продукту для нотаріусів

Шляхи вирішення проблемних питань доступу нотаріусів до Єдиного державного демографічного реєстру в контексті захисту прав громадян обговорювалися на робочій зустрічі представників Нотаріальної палати України, Міністерства юстиції України та Державної міграційної служби України. В зустрічі, що відбулася 26 лютого 2018 року у стінах ДМС, взяли участь член Ради НПУ, голова комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності Наталія Козаєва, голова комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування Олена Кирилук, голова Державної міграційної служби України Максим Соколюк, заступник директора департаменту приватного права — начальник Управління нормативно-правового та методичного забезпечення нотаріату Олена Мартинюк та директор департаменту інформатизації, телекомунікацій та захисту інформації Державної міграційної служби України Іван Двойленко.

На сьогодні нотаріуси можуть отримувати дані із демографічного реєстру шляхом надсилення лише запиту, не маючи при цьому безпосереднього доступу до реєстру. Як роз'яснили у ДМС, підключення робочого місця нотаріуса до демографічного реєстру зараз практично неможливе, оскільки це технічно складний та фінансово затратний процес, тому в майбутньому планується інтеграція даних демографічного реєстру із реєстрами територіальних громад та іншими реєстрами. Разом з цим, зважаючи на зростаючі темпи видачі ID-паспортів, нотаріуси потребують ресурсу для перевірки даних осіб, яким видані нові паспорти.

Після обговорення можливих варіантів оперативного вирішення проблеми учасники

Дайджест новин

зустрічі вирішили ініціювати розробку програмного продукту для нотаріусів, за допомогою якого буде можливо перевірити дані, записані на ID-паспорт. Забезпечення нотаріусів відповідною програмою і пристроями-кардрідерами дозволить захистити права та інтереси громадян, гарантувати безпечність нотаріального процесу.

Нотаріальна палата України і надалі співпрацюватиме із ДМС для пришвидшення реалізації основної мети — створення механізму автоматичної передачі даних із демографічного реєстру до тих реєстрів, якими вже користуються нотаріуси.



Представники НПУ взяли участь в обговоренні питань захисту персональних даних

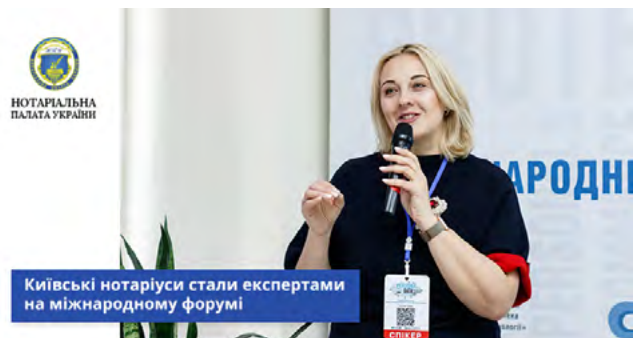
Президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко разом з членом комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади, приватним нотаріусом Юлією Петутіною 21 лютого 2018 року взяв участь у фінальному засіданні Наглядової ради Проекту Ради Європи «Посилення захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб в Україні», що реалізовувався в межах Плану дій Ради Європи для України у 2015-2017 роках. Під час засідання було представлено Звіт про діяльність Проекту, оцінено його основні напрацювання та результати імплементації.

Проект спрямовано на покращення системи захисту прав ВПО, передусім через вдосконалення законодавства України та підвищення ефективності його застосування у відповідності до європейських стандартів. В результаті реалізації Проекту було внесено окремі зміни до національного

законодавства, зокрема, ВПО отримали більший доступ до соціальних пільг, безоплатної правової допомоги, вдосконалено процедуру оформлення спадщини та відчуження майна, розташованого на тимчасово окупованих територіях.

Значна увага приділялась і освітнім заходам, проведенню тренінгів для обміну досвідом. «Заходи Проекту мають вражаючі, а інколи — непередбачувані результати. Пам'ятаю, під час одного із заходів Проекту у Луганській області Володимир Марченко, президент Нотаріальної палати України, почувши про проблеми нотаріальної контори Станиці Луганської на лінії розмежування, організував у соціальній мережі збір коштів на заміну склопакетів та ремонт даху, після чого кошти були зібрані та будівля відремонтована», — приводяться у аналітичному звіті слова учасника одного із заходів Проекту.

У своєму виступі Володимир Марченко наголосив, що нотаріус є однією з основних ланок в захисті прав внутрішньо переміщених осіб, адже якісна та відповідальна робота нотаріуса дозволяє людині отримати інформацію про свої права, належний правовий захист та сприяє зменшенню судових позовів. Керівництво Проекту висловило вдячність Нотаріальній палаті України за плідну співпрацю.



Мін'юст та НПУ вийшли на новий рівень співробітництва з метою реформування нотаріату

30 січня 2018 року, в переддень Міжнародного дня захисту персональних даних (28 січня) на Міжнародному форумі «Захист персональних даних у сфері цифрової економіки» зібрались професіонали в області захисту персональних даних, міжнародні експерти та представники профільних державних установ,

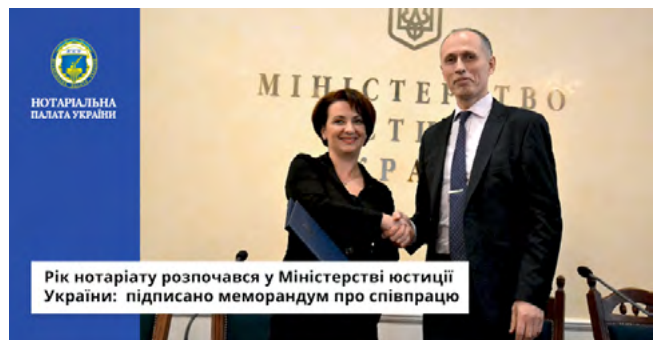
Дайджест новин

ведучі «гравці» бізнесу в сфері захисту інформації, хмарних технологій, електронних сервісів, провайдери для обговорення основних питань. На запрошення організаторів заходу участь у форумі взяли представники Нотаріальної палати України — приватні нотаріуси Київського міського нотаріального округу Андрій Сидоренко, Олена Кирилук, Гліб Леонтьєв та Наталія Козаєва.

Зокрема, Наталія Козаєва стала і експертом з питань, що стосуються правового регулювання та механізму реалізації в Україні процедури трансплантації органів — у ході жвавої бесіди з аудиторією була обговорена роль нотаріуса у засвідченні згоди на трансплантацію органів та пов'язані з цим юридичні та етичні аспекти.

Також серед ключових питань, що розглядалися під час форуму, були й такі:

- стан законодавства та організація захисту персональних даних в Україні;
- новели європейського законодавства;
- виборчі системи, референдуми, опитування, електронні петиції та інші засоби електронної демократії, зарубіжний досвід їх реалізації та як суміщати публічність із необхідністю таємного голосування;
- системи обміну даними між державними органами;
- інші аспекти надання електронних сервісів, їх практичні реалізації;
- безпека систем електронної ідентифікації і надання довірчих послуг;
- напрямки популяризації та проникнення сервісів електронної ідентифікації та довірчих послуг в різні сфери економічного, соціального та адміністративного життя України;
- державно-приватне партнерство заради стимулювання впровадження новітніх рішень та розвитку довірчих послуг та систем електронної ідентифікації;
- участь закладів науки та освіти в системній розбудові електронних сервісів;
- оцифрування даних, доступ до архівних даних у наукових та особистих цілях;
- хмарні сервіси та зберігання інформації;
- механізми захисту персональних даних у правоохоронній сфері;
- громадська безпека чи приватність — потрібно обов'язково вибирати чи можна суміщати;
- стандартизація, технічне регулювання та аудит діяльності підприємств на відповідність законодавству у сфері захисту персональних даних.



Рік нотаріату: підписано Меморандум про співпрацю Нотаріальної палати України з Міністерством юстиції України

8 лютого 2018 року закарбується у пам'яті нотаріальної спільноти, адже сьогодні відбулася знакова, історична подія — підписання Меморандуму про співробітництво між Нотаріальною палатою України та Міністерством юстиції України. Ця подія ознаменовує поточний рік як «рік нотаріату», адже документом визначено основні напрями роботи та співпраці професійного самоврядування та Міністерства юстиції. Це і обговорення актуальних проблем у сфері нотаріату та державної реєстрації шляхом обміну інформацією, і безпосередня координація зусиль, спрямованих на реформування нотаріату, а також робота над вдосконаленням законодавства у цих сферах.

«Ми вийшли на новий рівень співробітництва з Нотаріальною палатою України і готові надалі разом здійснювати ефективні кроки для реформування нотаріату з точки зору прозорості, фаховості і чітких процедур як в нотаріальній, так і реєстраційній діяльності», — зазначила у своєму вітальному слові заступник Міністра юстиції з питань державної реєстрації Олена Сукманова. Вона подякувала всій нотаріальній спільноті за плідну працю, взаємодію та дружні відносини, які склалися завдяки активній діяльності НПУ та небайдужості її членів. «Партнерство, взаємодопомога та взаємопідтримка — ось ті основоположні принципи, на яких побудована наша робота та взаємодія з Міністерством юстиції», — відзначив у вступному слові Володимир Марченко та наголосив, що спільною метою для НПУ та міністерства є розбудова української правової держави, де людина і громадянин, її права та свободи — найвища цінність.

Дайджест новин

Урочиста подія стала приємним сюрпризом для керівників відділень НПУ та голів комісій, які стали свідками підписання Меморандуму. Вона співпала із першим у цьому році засіданням Ради НПУ і, на думку членів Ради, це — хороший знак для спільноти і нотаріату загалом.

Ознайомитися з текстом меморандуму можна у розділі «Документи».

Оновлено фірмовий стиль та сайт Нотаріальної палати України

Нотаріальна палата України (НПУ), продовжуючи роботу в напрямку вдосконалення комунікаційної діяльності, оновила фірмовий стиль НПУ. Стиль став максимально сучасним і водночас збережено його попередні атрибути. Правильне використання візуального ряду сприяє закріпленню позитивного образу та сприйняття НПУ як фахової сучасно орієнтованої інституції, діяльність якої спрямована на захист інтересів як громадян, так і членів НПУ.

Візитівкою організації у мережі Інтернет є її веб-сайт, який повинен максимально відповідати сучасним тенденціям, бути зручним для відвідувачів та користувачів. Саме тому оновлено сайт Нотаріальної палати України <http://npu.org.ua>, який тепер має новий домен, що відображає повноту позиціонування НПУ як організаційної структури, що об'єднує нотаріусів усієї України.

На оновленому сайті у розділі «НОВИНИ» ви маєте можливість ознайомлюватися з актуальними новинами НПУ, українського та міжнародного нотаріату. Окремий розділ «ПОДІЇ» відведено для анонсування різноманітних заходів, цікавих нотаріальній спільноті, при цьому усі події зручно візуалізовані в календарі. Завітавши до розділу «ПАЛАТА», відвідувачі сайту можуть прочитати відомості про НПУ, місію, цінності та принципи діяльності Палати, основні документи, дізнатися інформацію про апарат НПУ, відділення та комісії, а також про основи міжнародного нотаріату. Окрім цього, у розділі «КОНТАКТИ» зібрані контактні дані НПУ та усіх її відділень. Корисним та цікавим стане розділ «БЛОГ» — новий майданчик для реалізації творчого потенціалу нотаріусів та донесення до широкої аудиторії експертних думок щодо різних аспектів нотаріальної діяльності. «НОТАРІАЛЬНА ПЛАТФОРМА» залишається без змін — зареєстровані користувачі мають доступ до усіх можливостей Платформи. Наразі оновлений сайт НПУ працює у тестовому режимі, незабаром планується запуск його повноцінної роботи.

Сподіваємось, що сайт сприятиме вдосконаленню комунікаційної діяльності та стане надійним провідником у світі українського нотаріату як для членів НПУ, так і для громадян.

На засіданні ВККН розглянули питання щодо виконання нотаріусами професійного обов'язку

26 березня 2018 року відбулося засідання Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, на якому були розглянуті подання Нотаріальної палати України про анулювання свідоцтв про право на зайняття нотаріальною діяльністю 15 нотаріусів м. Києва — за невиконання ними рішень органу професійного самоврядування — З'їзду нотаріусів України — щодо обов'язку сплачувати членські внески.

До моменту розгляду вказаних подань 10 нотаріусів, усвідомлюючи морально-етичні аспекти своєї діяльності та розуміючи важливість ролі професійного самоврядування, взаємовідносин з нотаріальною спільнотою, повністю погасили заборгованість перед НПУ по членських внесках. Інші 5 подань направлено на доопрацювання в НПУ з метою отримання додаткової інформації від нотаріусів щодо причин невиконання ними обов'язку по сплаті членських внесків.

Згідно Статуту Нотаріальної палати України http://npu.org.ua/wp-content/uploads/2018/01/statut_npu_vid_230916-ilovepdf-compressed.pdf, НПУ об'єднує всіх нотаріусів України на засадах обов'язкового членства відповідно до Закону України «Про нотаріат». Члени НПУ зобов'язані своєчасно сплачувати членські внески у встановленому порядку та розмірі. Сплата членського внеску є обов'язковою.

Нагадаємо, що ВККН створена при Міністерстві юстиції України, до її складу входять сім представників Мін'юсту та сім нотаріусів України, делегованих НПУ: віце-президент НПУ, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Ольга Онішук (заступник голови ВККН), приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу Лариса Ворошина, приватний нотаріус Івано-Франківського міського нотаріального округу Оксана Кіцула, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Наталія Саутенко, приватний нотаріус Миколаївського міського нотаріального округу Маргарита Сазонова, приватний нотаріус Хмельницького міського нотаріального округу Галина Твердохліб, приватний нотаріус Криворізького міського нотаріального округу Оксана Чорна.

Дайджест новин



Відбулося чергове засідання Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату

26 березня 2018 року відбулося засідання Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, на якому були розглянуті подання Нотаріальної палати України про анулювання свідоцтв про право на зайняття нотаріальною діяльністю 15 нотаріусів м. Києва — за невиконання ними рішень органу професійного самоврядування — З'їзду нотаріусів України — щодо обов'язку сплачувати членські внески.

До моменту розгляду вказаних подань 10 нотаріусів, усвідомлюючи морально-етичні аспекти своєї діяльності та розуміючи важливість ролі професійного самоврядування, взаємовідносин з нотаріальною спільнотою, повністю погасили заборгованість перед НПУ по членських внесках. Інші 5 подань направлено на доопрацювання в НПУ з метою отримання додаткової інформації від нотаріусів щодо причин невиконання ними обов'язку по сплаті членських внесків.

Згідно Статуту Нотаріальної палати України, НПУ об'єднує всіх нотаріусів України на засадах обов'язкового членства відповідно до Закону України «Про нотаріат». Члени НПУ зобов'язані своєчасно сплачувати членські внески у встановленому порядку та розмірі. Сплата членського внеску є обов'язковою.

Нагадаємо, що ВККН створена при Міністерстві юстиції України, до її складу входять сім представників Мін'юсту та сім нотаріусів України, делегованих НПУ: віце-президент НПУ, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Ольга Оніщук (заступник голови ВККН), приватний нотаріус Сумського міського нотаріального округу Лариса Ворошина, приватний нотаріус Івано-Франківського міського нотаріального округу Оксана Кіцула, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Наталія Саутенко, приватний нотаріус Миколаїв-

ського міського нотаріального округу Маргарита Сазонова, приватний нотаріус Хмельницького міського нотаріального округу Галина Твердохліб, приватний нотаріус Криворізького міського нотаріального округу Оксана Чорна.



Відбулися засідання ревізійної комісії НПУ та комісії з питань професійної етики

У березні відбулися засідання комісій Нотаріальної палати України, які створені як органи НПУ і підзвітні З'їзду нотаріусів України, — ревізійної комісії та комісії з питань професійної етики.

26-27 березня 2018 року засідала ревізійна комісія НПУ. У засіданні взяли участь 19 членів комісії під головуванням Мирослави Навальковської. Комісія проводила перевірку фінансово-господарської діяльності НПУ та обласних відділень за 2017 рік, складено та підписано відповідний звіт, у якому відображено фактичний стан справ та висловлені зауваження, підтверджено достовірність виконання кошторису НПУ та відділень. Зі звітністю можна ознайомитися на сайті НПУ у розділі «Документи». Також на засіданні було обговорено проект Положення про Ревізійну комісію та направлено його до Редакційної комісії — для розгляду та затвердження на З'їзді нотаріусів України.

Засідання комісії НПУ з питань професійної етики нотаріусів відбулося 22 березня 2018 року, під головуванням Валентини Дідок. Розглядалися питання, що відносяться до сфери компетенції комісії.

У нині чинних складах комісії засідали востаннє, адже 20-21 квітня 2018 року відбудеться черговий З'їзд нотаріусів України, після чого склад ревізійної комісії та комісії з питань професійної етики буде оновлений. У порядку денному З'їзду — звіти даних комісій.

АГРАРНА РОЗПСКА: ФОРМА ВИДАЧІ І НОТАРІАЛЬНЕ ПОСВІДЧЕННЯ

Ірина Мельник,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
нотаріального і виконавчого процесу
і адвокатури,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

Запровадивши аграрні розписки як новий фінансовий інструмент для агробізнесу, законодавець вмонтував в механізм його правового регулювання:

- *нотаріальний порядок посвідчення аграрних розписок;*
- *реєстрацію нотаріусом аграрної розписки в Реєстрі аграрних розписок;*
- *нотаріальний порядок передавання прав кредитора за аграрною розпискою;*
- *внесення запису про виконання аграрної розписки в Реєстр аграрних розписок;*
- *нотаріальний порядок стягнення заборгованості за аграрними розписками.*

Таким чином, можна зробити однозначний висновок, що на нотаріуса покладається функція «контролю» за діями учасників цих правовідносин.

Оскільки аграрні розписки є новелою для законодавства України, то це має певний сенс.

Отже, відповідно до статті 9 Закону України «Про аграрні розписки» [1], під час видачі аграрна розписка підлягає нотаріальному посвідченню в порядку, передбаченому Законом України «Про нотаріат» для правочинів, з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про аграрні розписки».

Виникають питання, чи є аграрна розписка правочином і які особливості, встановлені Законом України «Про аграрні розписки», необхідно враховувати нотаріусу при її посвідченні?

Правова природа аграрної розписки є суперечливою.

З однієї сторони, законодавець визначає, що:

- *аграрна розписка це товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання*



боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах [ст. 1; 1];

- *відповідно до виду зобов'язання аграрні розписки поділяються на товарні аграрні розписки та фінансові аграрні розписки [ч. 5 ст. 2; 1];*
- *товарна і фінансова аграрні розписки складаються в письмовій формі на бланку, підлягають нотаріальному посвідченню і не можуть бути переведені у бездокументарну форму (знерухомлені) [ч. 1 ст. 4, ч. 1 ст. 6; 1];*
- *товарна і фінансова аграрні розписки мають містити обов'язкові реквізити [ч. 1 ст. 4, ч. 1 ст. 6; 1];*
- *документ, що не відповідає вимогам щодо форми аграрної розписки, не є аграрною розпискою [ч. 3 ст. 4, ч. 3 ст. 6; 1];*
- *аграрна розписка видається окремо на кожний вид сільськогосподарської продукції. [ч. 1 ст. 9; 1].*

Терміни і мовні конструкції, які використовує законодавець в тексті Закону України «Про аграрні розписки»: «товаророзпорядчий документ», «безумовне зобов'язання», «розписки складаються в письмовій формі на бланку», «не можуть бути переведені у бездокументарну

Юридична думка

форму», «мають містити обов'язкові реквізити», «документ, що не відповідає вимогам щодо форми аграрної розписки, не є аграрною розпискою», «аграрна розписка видається»,— характерні для правового регулювання цінних паперів.

Особливу увагу варто звернути на термін «товаророзпорядчий документ». Закон України «Про аграрні розписки» не розкриває зміст цього терміна, але в законодавстві він ніде більше не зустрічається, натомість є чітко визначений термін «товаророзпорядчий цінний папір». Його зміст розкривається в Цивільному кодексі України [ст. 195; 2] і в Законі України «Про цінні папери і фондовий ринок» [ст. 3; 3]. Товаророзпорядчі цінні папери — це цінні папери, які надають їхньому держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах. Саме такі права і отримує держатель аграрної розписки...

Але закон не тільки не визнає аграрну розписку цінним папером, а й містить також мовні конструкції характерні для правового регулювання правочинів:

- *аграрні розписки складаються у двох примірниках, один з яких зберігається у справах особи, яка вчиняє нотаріальні дії з їх посвідчення та реєстрації, а другий примірник передається кредитору за аграрною розпискою. За бажанням боржника за аграрною розпискою йому може бути надана посвідчена копія виданої ним аграрної розписки [ч.1 ст. 2;1];*
- *боржник та кредитор можуть домовитися про включення до тексту товарної аграрної розписки додаткових умов, що не суперечать положенням цього Закону [ч. 2 ст. 4, ч. 2 ст. 6;1];*
- *під час видачі аграрна розписка підлягає нотаріальному посвідченню в порядку, передбаченому Законом України «Про нотаріат» для правочинів, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом [ч.2 ст.9;1].*

Отже, правова природа аграрної розписки незрозуміла. Таке правове регулювання не можна визнати ефективним, більш того, це вже призвело до формування неоднозначної нотаріальної практики.

На сьогодні сформована така нотаріальна практика, відповідно до якої аграрна розписка укладається і підписується двома сторонами: боржником за аграрною розпискою і кредитором за аграрною розпискою. І це незважаючи на те, що посвідчувальний напис нотаріуса, який затверджений в Правилах ведення нотаріального діловодства за №84,85 [4], передбачає встановлення особи, перевірку дієздатності і правоздат-

ності, засвідчення підпису лише щодо боржника. Така нотаріальна практика може мати негативні правові наслідки і погані судові перспективи. Причина тому — невідповідність форми аграрної розписки формі, визначеній Законом України «Про аграрні розписки», а саме, вимогам статей 4 і 6 цього закону. Якщо боржник подасть до суду позов про невизнання документа аграрною розпискою, то в суді є велика ймовірність того, що позов буде задоволений з формальних підстав, передбачених в статті 4 і 6 Закону України. Це так званий «дефект форми векселя». Дослідники часто порівнюють аграрну розписку з векселем. І цьому є пояснення. Законодавець, в Закон України «Про аграрні розписки» закрив достатньо принципів правового регулювання, характерних саме для векселя: безумовне зобов'язання, складаються в письмовій формі на бланку, не можуть бути переведені у бездокументарну форму, мають містити обов'язкові реквізити, і найцікавіше — документ, що не відповідає вимогам щодо форми аграрної розписки, не є аграрною розпискою. Яку позицію займе суд щодо правової природи аграрної розписки наразі невідомо, оскільки ще не було випадку невиконання аграрної розписки. За три роки в Україні видано 149 аграрних розписок [5].

Якщо ж суд застосує принцип формальності правовідносин, визнає дефект форми аграрної розписки, то документ, посвідчений нотаріусом, не буде підпадати під дію Закону України «Про аграрні розписки», кредитор втратить усі особливі права, передбачені цим законом, а відносини між боржником і кредитором будуть регулюватись Цивільним кодексом України або Господарським кодексом України, а це вже зовсім інша історія...

Висновок наступний: якщо вже прописали в законі, що аграрна розписка видається боржником, то необхідно дотримуватись цього, а не укладати правочин між двома сторонами, безпідставно наражаючи кредитора на ризик втрати прав за аграрною розпискою.

Допускаю, що така практика могла сформуватись на підставі аналізу частини четвертої статті 2 та частини другої статті 9 Закону України «Про аграрні розписки», в якій зазначається, що аграрні розписки складаються у двох примірниках, один з яких зберігається у справах особи, яка вчиняє нотаріальні дії з їх посвідчення та реєстрації, а другий примірник передається кредитору за аграрною розпискою. За бажанням боржника за аграрною розпискою йому може бути надана посвідчена копія виданої ним аграрної розписки.

Юридична думка

Формулювання достатньо не коректне і тому, можливо, нотаріусами було неправильно витлумачено, що саме нотаріус передає другий примірник кредиту. Якщо так, то тоді наступний неправильний висновок, що кредитор є учасником нотаріального процесу і, відповідно, підписує аграрну розписку, оскільки нотаріус не може видати нотаріальний акт особі, яка не брала участь у нотаріальному процесі. Крім того, реєструвати аграрну розписку в аграрному реєстрі, не розуміючи, чи прийме її кредитор,— нелогічно. Але такі висновки безпідставні, оскільки в законі не вказано, хто має передати аграрну розписку кредиту. Коректно цю норму закону було б сформулювати наступним чином: «Аграрні розписки складаються у двох примірниках, один з яких зберігається у справах особи, яка вчиняє нотаріальні дії з їх посвідчення та реєстрації, а другий примірник передається боржнику за аграрною розпискою. За бажанням боржника за аграрною розпискою йому може бути надана посвідчена копія виданої ним аграрної розписки». Передача аграрної розписки від боржника до кредитора може відбуватися за межами нотаріального процесу. І реєстрацію аграрної розписки в Реєстрі аграрних розписок доцільно б було проводити за межами нотаріального провадження щодо посвідчення аграрної розписки за заявою кредитора за аграрною розпискою та на підставі аграрної розписки і акта прийому-передачі аграрної розписки. Відповідно, з цього моменту аграрна розписка вважалася б виданою. Тобто, суть у тому, що аграрних розписок можна посвідчувати скільки завгодно, але виданою вона буде вважатись тільки тоді, коли особа, вказана в аграрній розписці як кредитор, прийме її і зареєструє в Реєстрі аграрних розписок. Отже, можна зробити висновок, що автори закону, включаючи нотаріуса в процедуру видачі аграрних розписок, не врахували особливості нотаріального процесу і «змішали в купу» процесуальні дії нотаріуса і дії нотаріуса як реєстратора.

Ще одне проблемне питання, яке б варто було обговорити в нотаріальній спільноті і сформулювати уніфіковану практику, це процесуальні дії нотаріуса на стадії підготовки до вчинення нотаріальної дії. Оскільки Закон України «Про аграрні розписки» визначає, що аграрна розписка підлягає нотаріальному посвідченню в порядку, передбаченому Законом України «Про нотаріат» для правочинів, з урахуванням особливостей, встановлених Законом «Про аграрні розписки», то відповідно до частин 10-13 статті 44 Закону України «Про нотаріат» [6] нотаріус зобов'язаний

встановити дійсні наміри боржника за аграрною розпискою, а саме:

- розуміння боржником за аграрною розпискою, які права одержує кредитор за аграрною розпискою після видачі аграрної розписки та реєстрації її в Реєстрі аграрних розписок;
- відсутність у нього заперечень щодо кожного з прав, які надаються кредитору за аграрною розпискою Законом України «Про аграрні розписки» з моменту реєстрації аграрної розписки в Реєстрі аграрних розписок.

Важливість перевірки дійсних намірів боржника за аграрною розпискою пов'язана з тим, що Закон України «Про аграрні розписки», на мою думку, є розбалансованим в аспекті співвідношення прав і обов'язків боржника і кредитора. Нотаріусу важливо встановити, чи усвідомлює це боржник і чи розуміє, на що він погоджується.

Перше, що необхідно з'ясувати,— чи розуміє боржник за аграрною розпискою, що з моменту її реєстрації кредитор за аграрною розпискою набуває права користування земельною ділянкою, яка визначена в аграрній розписці, до збору відповідного врожаю, але не довше ніж до закінчення поточного маркетингового року. Це право впливає з аналізу частини 3 статті 2 Закону України «Про аграрні розписки»: **перехід права власності чи права користування земельною ділянкою** не зупиняє дію вказаної в аграрній розписці застави майбутнього врожаю та **не припиняє прав боржника і кредитора за аграрною розпискою на користування земельною ділянкою до збору відповідного врожаю, але не довше ніж до закінчення поточного маркетингового року**.

Друге важливе питання для перевірки дійсних намірів боржника за аграрною розпискою — це моніторинг застави майбутнього врожаю сільськогосподарської продукції. Необхідно з'ясувати, чи розуміє боржник за аграрною розпискою, що відповідно до частини 2 статті 8 Закону України «Про аграрні розписки» моніторинг — це спостереження за майбутнім врожаєм, за дотриманням боржником за аграрною розпискою відповідних технологічних процесів і в процесі моніторингу кредитор за аграрною розпискою має право:

- доступу до земельної ділянки;
- доступу до приміщень, де зберігається зібрана сільськогосподарська продукція.

Важливо з'ясувати, чи розуміє боржник за аграрною розпискою процедуру проникнення кредитора за аграрною розпискою до приміщення, де зберігається зібрана сільськогосподарська продукція. Проникнення до приміщень

Юридична думка

допускається не лише за присутності боржника за аграрною розпискою або законних представників, але також за присутності одного з його близьких осіб. Термін близьких осіб у Законі України «Про аграрні розписки» не роз'яснюється, але зміст цього терміна розкрито в Законі України «Про запобігання корупції» [7]. Близькі особи — особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких із суб'єктом не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі, а також — незалежно від зазначених умов — чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта. Нотаріусу необхідно встановити, чи розуміє боржник за аграрною розпискою, що перелік близьких осіб достатньо широкий...

Також необхідно встановити, чи розуміє боржник за аграрною розпискою процедуру вирішення спору щодо порушення технології виробництва, яка передбачена в частині 6 статті 8 Закону України «Про аграрні розписки» і, на мою думку, виписана виключно в інтересах кредитора.

Ця процедура передбачає такі права кредитора:

- якщо кредитор за аграрною розпискою вважає, що боржник за аграрною розпискою порушує технологічні процеси вирощування сільськогосподарської продукції, майбутній врожай якої є предметом застави за аграрною розпискою, які ставлять, на думку кредитора за аграрною розпискою, під загрозу отримання майбутнього врожаю у звичайному обсязі, він має право скласти акт про порушення технології виробництва. Процедура складання і підписання такого акта не виписана;
- кредитор за аграрною розпискою має право вказати в акті строк, протягом якого боржник за аграрною розпискою має усунути вказані в акті технологічні порушення;
- якщо боржник за аграрною розпискою не усуне протягом строку вказані кредитором за аграрною розпискою визначені в акті технологічні порушення, кредитор має право самотійно або з залученням третіх осіб дооростити майбутній врожай з дотриманням

відповідних процесів з метою порятунку майбутнього врожаю і вимагати від боржника відшкодування витрат на таке дорощування.

Якщо ж боржник за аграрною розпискою не згоден з вимогами, викладеними в акті про порушення технології виробництва, то процедура передбачає такі права боржника за аграрною розпискою:

звернутись до організації, спеціально уповноваженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику. Хоча на сьогодні вже видано 149 аграрних розписок, що це за така таємна організація, — невідомо.

Вказана організація зобов'язана розглянути спір та прийняти остаточне рішення, яке буде обов'язковим для сторін, протягом двох робочих днів з дня отримання скарги. Але дуже важливо з'ясувати у боржника, чи розуміє він, що за відсутності рішення вказаної вище організації протягом зазначеного строку скарга боржника вважається безпідставною та відхиленою. На мою думку, зрозуміти це непросто, як і не просто буде нотаріусу пояснити логіку цього правового регулювання боржнику за аграрною розпискою.

Назвати цю процедуру ефективною і логічною важко. В одному реченні зазначається, що рішення «невідомої організації» є остаточним і обов'язковим для сторін, а в другому реченні зазначається, що в разі незгоди з рішенням «таємної організації» сторони можуть оскаржити його в суді. В одному реченні вказується, що до вирішення спору «невідомою організацією» кредитор за аграрною розпискою немає права вчиняти самостійні дії з дорощування заставленого за аграрною розпискою врожаю, а в другому реченні вказується, що за відсутності рішення «невідомої організації» протягом зазначеного строку скарга боржника вважається безпідставною та відхиленою...

Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що незважаючи на прогресивність аграрної розписки, як фінансового інструменту для економіки, Закон України «Про аграрні розписки» є далеким від досконалості і містить значну кількість положень, які в процесі їх реалізації можуть призвести до негативних наслідків. Але оскільки, відповідно до цього закону, нотаріус «контролює» законність реалізації прав і обов'язків кредитора і боржника за аграрними розписками, проблемні положення законодавства про аграрні розписки, то необхідно обговорювати і формувати уніфіковану практику для

Юридична думка

мінімізації негативних наслідків недосконалого правового регулювання.

Питання теоретичних та практичних аспектів застосування аграрних розписок для фінансування агробізнесу досліджують вчені-економісти: Андрієвський В.Є. [8], Калетнік М.Г. [9], Правдюк Н.Л. [10], Радченко Н.Г. [11], Стендер С.В. [12],

Стойко О.Я. [13]. Юридичні аспекти застосування аграрних розписок досліджують в своїх працях вчені Жаренко В.Ф. [14], Зайцев Ю.О. [15], Мица Ю.В. [16]. Питання процедури видачі аграрних розписок та процедури стягнення заборгованості за аграрними розписками досліджує приватний нотаріус Москівець В.А. [17].

Використана література

1. Закон України «Про аграрні розписки» від 06 листопада 2012 року № 5479-VI // zakon2.rada.gov.ua.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // zakon2.rada.gov.ua.
3. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» 23 лютого 2006 року № 3480-IV // zakon5.rada.gov.ua.
4. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства» від 23 грудня 2010 року № 1318/18613 // zakon2.rada.gov.ua.
5. Олексій Омеляненко. «Аграрні розписки стали мільярдерами. Що далі?» // agroportal.ua.
6. Закон України «Про нотаріат» від 02 вересня 1993 року № 3425 - XII // zakon2.rada.gov.ua.
7. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // zakon2.rada.gov.ua.
8. Андрієвський В. Є. Нові інструменти фінансування під майбутній врожай. Бразильський досвід впровадження системи CPR. Можливості та реалії для України // <https://uub.com.ua/wp-content/uploads/2015/07/PHFAMDI-FAO-Report-UKR.pdf>.
9. Калетнік М. Г. Аграрна розписка як альтернативний варіант фінансового забезпечення аграрного виробництва // <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/830.pdf>.
10. Правдюк Н. Л. Аграрні розписки як альтернативна форма кредитування сільськогосподарських підприємств: обліковий аспект // Облік і фінанси. — 2016. — № 4. — С. 69-79. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2016_4_10.
11. Радченко Н. Г. Аграрні розписки як альтернативна форма кредитування сільськогосподарських підприємств // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). — 2013. — № 1(1). — С. 356-361. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2013_1_1_46.
12. Стендер С. В. Аграрна розписка та вексельна форма як альтернативні джерела кредитування аграрних підприємств // http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/133.pdf.
13. Стойко О. Я. Функціонування та удосконалення кредитної інфраструктури аграрної галузі України. // http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/172/1/Stojko_O_Operation_and_improvement.pdf.
14. Жаренко В. Ф. Застава майбутнього урожаю за аграрною розпискою // http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/51844/7/Zharengo_%20Zastava_maibutnoho_urozhaiu.pdf.
15. Зайцев Ю. О. Нормативно-правові засади впровадження інституту аграрних розписок. <http://conference.nuos.edu.ua/catalog/files/lectures/35292.pdf>
16. Мица Ю. В. Закон України «Про аграрні розписки»: бажали як краще, а вийшло як завжди... // Мала енциклопедія нотаріуса, 2015. — № 1. — № 4.
17. Москівець В. А. Аграрні розписки: нове чи давно забуте старе? // Мала енциклопедія нотаріуса, 2013. — № 2.

НОВІ ФУНКЦІЇ В НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: МЕДІАЦІЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ УКЛАДЕННЯ І РОЗІРВАННЯ ШЛЮБІВ НОТАРІУСАМИ

У сучасних умовах відбувається децентралізація і низка функцій, які традиційно були притаманні державі, передаються недержавним суб'єктам. У зв'язку з цим є цілком обґрунтованим наділення новими функціями саме приватних нотаріусів, які є більш наближеними до населення порівняно з державними органами. Саме цим і обґрунтована актуальність цього дослідження.



Дмитро Кирилюк,
кандидат юридичних наук,
приватний нотаріус

Сьогодні в Україні пропонується створити інститут медіаторів. Так, 3 листопада 2016 року вже було прийнято в першому читанні проект Закону України «Про медіацію» [1]. Крім того, це питання активно досліджується і обговорюється на науковому рівні. Однак ні в законопроекті, ні в більшості наукових публікацій не враховується можливість наділення відповідними повноваженнями нотаріусів. Хоча нотаріуси вже тривалий час займалися мирним врегулюванням спорів, зокрема в сімейних та спадкових правовідносинах. Такий стан речей зумовлює актуальність обраної теми дослідження та нагальність усунення зазначених вище прогалин в законодавчій та науковій діяльності.

Тематика медіації досліджувалася такими вченими, як Біцай А.В., Красіловська З.В., Поліщук М.Я., Ясиновський І.Г., Огречук Г.О. та іншими.

Під медіацією слід розуміти альтернативний спосіб вирішення спору, за умовами якого сторони на добровільних засадах беруть участь у переговорах і, за допомогою незалежної та ква-

Юридична думка

ліфікованої третьої сторони (медіатора), намагаються досягнути консенсусу та вирішити власний спір з урахуванням інтересів кожної з них [2]. Незважаючи на те, що нотаріус за умовами Закону України «Про нотаріат» вчиняє нотаріальні дії лише за умови безспірності правочинів/юридичних фактів, фактично він все ж сприяє досягненню консенсусу між сторонами щодо спірних питань. Такі спірні питання хоча і не впливають загалом на безспірність правочину, але відсутність згоди з ними може стати перешкодою в його укладенні. Наприклад, нотаріус може запропонувати особам, що звернулися за вчиненням нотаріальної дії, оптимальні варіанти щодо поділу спадкового майна або найбільш прийнятний спосіб формулювання окремих пунктів договору, якщо вони не досягли такої згоди між собою на момент звернення до нього. Таким чином, для нотаріусів сприяння досягнення консенсусу між особами, що звертаються за вчиненням нотаріальної дії,— це цілком звична і усталена практика.

Крім того, до переваг наділення нотаріусів повноваженнями медіатора на законодавчому рівні можна віднести такі:

1. *Не потрібно створювати новий інститут медіаторів, інститут нотаріату вже існує і зможе виконувати ці функції, адже де-факто споріднені функції ним виконуються вже тривалий час.*
2. *У нотаріусів уже створений дієвий орган професійного самоврядування — Нотаріальна палата України. Цей орган зможе забезпечити як проведення навчання нотаріусів-медіаторів, так і контроль при здійсненні ними повноважень медіаторів. І, при цьому, на його створення та функціонування не потрібно буде виділяти додаткових коштів з державного бюджету.*
3. *Нотаріат найбільше наближений до населення: громадяни традиційно і звично звертаються за порадами до нотаріусів в усіх регіонах України. Як наслідок, це буде сприяти більш ефективному впровадженню інституту медіації в повсякденне життя пересічного громадянина. Тоді як функціонування абсолютно нового суб'єкта-медіатора — буде сприйматися з недовірою.*
4. *Нотаріуси-медіатори на відміну від інших медіаторів зможуть довести процедуру медіації до логічного завершення — посвідчення договору, засвідчення підпису на заяві тощо. Великою перевагою такого підходу є те, що громадянину для вирішення тієї чи іншої проблеми не треба буде взаємодіяти послідовно з декількома різними суб'єктами; нотаріус буде діяти за принципом «єдиного вікна», не ставлячи заявника в залежність від інших інституцій.*

Досвід наділення нотаріусів повноваженнями медіатора вже існує в Грузії та Німеччині. На сьогодні в цих країнах йде мова виключно про позитивний результат від впровадження такої ініціативи.

Як наслідок, в Україні правильно та якісно надавані послуги нотаріусами в якості медіаторів дозволять не тільки суттєво розвантажити судову систему та зекономити бюджетні кошти на створенні окремого інституту медіації, а ще й істотно спростити громадянам процедуру вирішення своїх питань. Цього можливо досягти якраз шляхом законодавчого наділення відповідними повноваженнями нотаріусів та інтеграції останніх в систему медіації.

Ще однією новою для нотаріату України функцією є реєстрація укладення та розірвання шлюбів нотаріусами. В деяких європейських країнах нотаріусам вже надано такі повноваження. Зокрема до них можна віднести:

- 1) *Естонію — статті 29, 20 Закону «Про нотаріат» [3];*
- 2) *Іспанію — статті 51, 52, 54 Закону «Про нотаріат» [4];*
- 3) *Румунію (тільки розлучення) — стаття 137 Закону «Про нотаріат та нотаріальну діяльність» [5];*
- 4) *Францію (тільки розлучення) — стаття 229 Цивільного кодексу [6];*
- 5) *Латвію (тільки розлучення) — розділ 30-32 Закону «Про нотаріат» [7].*

У Литві та Греції на сьогоднішній день розробляються відповідні законопроекти. Вищезазначене свідчить про доцільність та обґрунтованість наділення нотаріусів функцією по реєстрації укладення та розірвання шлюбів.

До переваг реєстрації шлюбу нотаріусом слід віднести:

- *нотаріус, на відміну від працівників органів РАЦС, зможе надати повноцінну правову консультацію щодо: сутності шлюбу як правового інституту, режиму спільної сумісної власності подружжя, можливості укласти шлюбний контракт, обставин, які перешкоджають укладенню шлюбу;*
 - *буде зменшено навантаження на РАЦС та скорочено витрати з державного бюджету на їх утримання;*
 - *буде індивідуалізовано підхід до осіб, які хочуть зареєструвати шлюб: вони зможуть самостійно обрати особу, яка проведе церемонію; вони не будуть чекати в день церемонії в черзі; церемонія зможе відрізнитися від традиційних, які проводяться в органах РАЦС.*
- Перевагами розірвання шлюбу у нотаріуса є:
- *розвантаження судів від позовів, пов'язаних з поділом майна;*

Юридична думка

- вирішення нотаріусом одночасно з розірванням шлюбу інших юридичних питань: надання правової консультації при вирішенні спірних питань подружжям, оформлення договору про поділ майна тощо;
- зменшення навантаження на органи РАЦС та скорочення витрат з державного бюджету на їх утримання;
- витрати на нотаріуса є набагато меншими у порівнянні із судовими витратами у справах про поділ майна подружжя.

Таким чином, в існуючих умовах реформування державної влади є вкрай доцільним та актуальним наділення приватних нотаріусів новими функціями, зокрема повноваженнями з медіації та повноваженнями щодо реєстрації укладення та розірвання шлюбів. Тим більше, на практиці це буде пов'язано з низкою переваг порівняно з незначними витратами з державного бюджету.

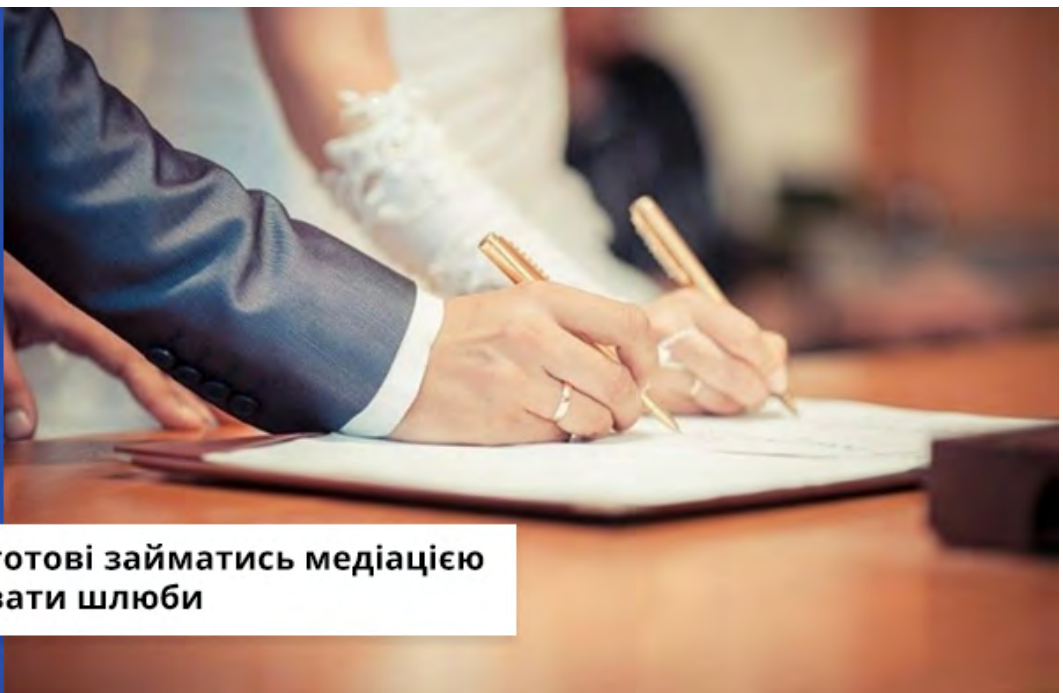
Використана література

1. Проект Закону про медіацію [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57463.
2. Поліщук М. Я. Поняття медіації як альтернативного методу вирішення спорів / М. Я. Поліщук // Держава і право. Юридичні і політичні науки. — 2014. — Вип. 65. — С. 134-139. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2014_65_22.
3. Закон Естонії «Про нотаріат» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.riigiteataja.ee/akt/748710>.
4. Закон Іспанії «Про нотаріат» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1862-4073>.
5. Закон Румунії «Про нотаріат та нотаріальну діяльність» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dreptonline.ro/legislatie/lege_notari_publici.php.
6. Цивільний кодекс Франції [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070721>.
7. Закон Латвії «Про нотаріат» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://likumi.lv/doc.php?id=59982>.



НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

**Нотаріуси готові займатись медіацією
та реєструвати шлюби**



Обличчя нотаріату

КИРИЛЛ НЕХИМЧУК: «НОТАРИАТУ НУЖНО НЕ ПРОСТО ИДТИ, А БЕЖАТЬ В НОГУ СО ВРЕМЕНЕМ»

Выбор провести интервью с главой Николаевского областного отделения Нотариальной палаты Украины, частным нотариусом Вознесенского районного нотариального округа Николаевской области Кириллом Борисовичем Нехимчуком сделан был не просто так. Хотелось больше мужских мыслей на страницах нашего журнала в преддверии мартовских и апрельских праздников от человека, который родился в марте и обладает отменным чувством юмора. А кроме того, в январе этого года николаевский нотариус Кирилл Нехимчук отметил 20-летие службы в нотариате.

О современных тенденциях и консервативности нотариата, а также его «мужском лице», жизненном опыте нотариуса и немножко личном мы и поговорили с Кириллом.



Кирилл, можете ли Вы поспорить с мнением, что нотариус — в основном женская профессия? Как Вы можете охарактеризовать «мужское лицо» профессии нотариуса, то есть, какими качествами должен обладать нотариус-мужчина?

Я однозначно не согласен с утверждением, что нотариус — в основном женская профессия. Дело в том, что четверть века назад, когда Украина находилась в составе СССР — государства с нерыночной экономикой и достаточно ограниченным гражданским оборотом, сложилась ситуация, когда подавляющим большинством нотариусов были женщины. В первую очередь, это объяснялось тем, что в советской правовой системе нотариат был зарегулированным институтом с очень скудными полномочиями. Как профессия нотариат был исключительно государственным, низкооплачиваемым, отвергающим практически любые инициативные профессиональные действия. Как вы понимаете, классическая роль мужчины — главы

семьи и «кормильца» — очень плохо вписывалась в эти рамки, ведь даже в советские времена у мужчин-юристов была возможность зарабатывать больше: в правоохранительных органах, адвокатуре, судах. Поэтому мужчины чаще всего шли в профессии, где существовала возможность карьерного и финансового роста. Нотариат, с его невысокой, хотя и гарантированной оплатой, безформальным рабочим графиком и стабильностью, больше подходил на роль «женской» профессии.

Но с обретением независимости и переходом к рыночной экономике ситуация коренным образом изменилась. Нотариат стал высокооплачиваемой юридической профессией. Появился институт частного нотариата, да и государственные нотариусы стали получать достойную оплату. Считаю, что соотношение мужчин и женщин в определенной профессии связано не с полом, а с требованиями к психоэмоциональному портрету человека. Нотариат

Обличчя нотаріату

как профессия выдвигает абсолютно одинаковые требования к представителям обоих полов. Это уравновешенность, аналитический склад ума, стремление к поиску компромисса, отсутствие карьерных амбиций, стремление к независимости, умение отстаивать свою точку зрения. Я заведомо опустил в этом списке «юридические» качества, поскольку знания в области права являются абсолютно необходимыми для любой юридической профессии.

«НОТАРИАТ ОКАЗАЛСЯ ИМЕННО МОЕЙ ПРОФЕССИЕЙ»

А как судьба привела Вас в нотариат?

Если говорить коротко — то это произошло случайно, хотя и было запрограммировано (кем-то свыше)! Начиная с третьего курса университета, я постоянно работал в банковской сфере, совмещая работу с учебой. Изучая в процессе работы и учебы разные юридические профессии, я производил своеобразный «отсев»: после практики в прокуратуре и военной прокуратуре четко понял, что не хочу быть ни следователем, ни прокурором; после практики в органах внутренних дел осознал, что категорически не готов жить и работать в жесткой иерархической системе. Определенный интерес вызвала работа судьи, но я отказался от этой идеи, поскольку не хотел вершить чьи-то судьбы и постоянно пребывать внутри конфликта. Видимо, на тот момент я понимал, что эмоционально не готов нести такую ответственность. Адвокатура мне не понравилась однобокостью: я подспудно всегда стремился быть объективным в своих суждениях, а качественная адвокатура предполагает действия строго в интересах клиента. О нотариате я тогда не думал вообще, хотя по работе, будучи юрисконсультom банка, с нотариусами общался каждый день. Итак, вариантов для работы оставалось не много. Когда я принял решение, ушел из банка и начал регистрировать частное предприятие



Обличчя нотаріату

по оказанию юридических услуг, нотариус, которая завела мою подпись на уставе, уговорила меня пойти на стажировку, поскольку они с коллегами вместе ушли в частный нотариат, и все вакансии государственных оказались свободны. Как сейчас помню ее слова: «Отстажируешься несколько месяцев, а если не понравится — уйдешь». Но, видимо нотариат оказался именно моей профессией. Потом была стажировка в соседнем районе (меня отправили в действующую госконтору), успешная сдача экзамена, работа заведующим Второй Вознесенской государственной нотариальной конторы, Первой Николаевской государственной нотариальной конторы, а в 2002 году я вернулся из областного центра в свой район и вместе с напарником стал районным нотариусом. В январе 2018 года я отметил 20 лет нотариального стажа.

«НОТАРИАТ КАК ПРОФЕССИЯ ВЫДВИГАЕТ АБСОЛЮТНО ОДИНАКОВЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ПРЕДСТАВИТЕЛЯМ ОБОИХ ПОЛОВ»

Юбилей, по сути. Наверняка, есть что вспомнить: первые сделки, вознаграждения. Не обошлось и без ошибок, ведь так? Какую самую большую ошибку Вы допустили во время нотариальной практики, и чему научились в результате?

Это было давно, еще когда нотариусы не оставляли себе копии паспортов. Проблемный заемщик банка, вступив в сговор (а может, по причине халатности или попустительства) с сотрудником банка без ведома и согласия жены передал в ипотеку жилой дом. На сделке в присутствии сотрудника банка он подал паспорт, из которого была путем расшивки аккуратно удалена страничка со штампом о браке. И я это «проморгал» — удостоверил договор. Заемщик с банком не рассчитался, и когда банк начал обращать взыскание на дом — «предъявил» жену и в судебном порядке «поломал» мой ипотечный договор. Банк подал мне иск о взыскании ущерба на абсолютно астрономическую сумму... Сначала был шок, ступор и обида. Но потом появилась спортивная злость за такую «подставу». Взяв в союзники страховую, я доказал: во-первых, в банке знали о наличии жены (она подписывала поручительство и кучу заявлений); во-вторых, банк бездарно «профукал» четыре разных вида обеспечения этого кредита (залог будущего урожая, залог коммерческого недвижимого имущества, поручительство и страховку риска невозврата кредита), а весь кредитный долг решил просто «повесить» на меня. В результате сумма иска уменьшилась до собственно рыночной стоимости ипотечного дома (в 25 раз!), была доказана в уголовном процессе вина ипотекодателя в мошенничестве, было доказано, что банк своими действиями способствовал возникновению убытков, банк и ипотекодатель пошли на мировую и ущерб был разделен поровну между частным нотариусом, страховой, ипотекодателем и банком.

Конечно, во многом бороться мне помог мой предыдущий банковский опыт. Я очень хорошо представлял и



знал все этапы согласования кредита и порядок взыскания «проблемки», и у меня просто дыбом волосы вставали, когда я видел, как банк «сливает» этот кредит. И еще один момент: разумеется, в процессе суда подавалась жалоба в Министерство юстиции, которое абсолютно объективно оценило мои действия. Но дело не в этом. Когда в ходе очередного по счету заседания банк решил стать на попятную и отказаться от мирового соглашения на озвученных ранее условиях, я пригрозил, что если они откажутся — прямо после суда напишу громадные аргументированные и подкрепленные доказательствами жалобы на непрофессионализм и «заинтересованность» местных руководителей банка — в главный офис банка и департамент по надзору за деятельностью банка НБУ, а также письмо — акционерам этого банка. И этот аргумент сработал!

После этого случая я «дую на холодную воду» — паспорта у меня копируются полностью почти для всех нотариальных действий, и делать я это начал задолго до того, как это закрепили нормативно.

«НОТАРИАЛЬНАЯ ПАЛАТА ДОЛЖНА СТАТЬ САМОЙ БОГАТОЙ ПРОФОРГАНИЗАЦИЕЙ В СТРАНЕ»

Обличчя нотаріату

А как начинается Ваш рабочий день и что вдохновляет каждое утро с хорошим настроением открывать двери офиса?

Мой рабочий день начинается с многочисленных пришествий, ведь я работаю вместе с коллегой-нотариусом в одном офисе и у нас еще четверо сотрудников. С каждым из них связана своя история, а в целом мой общий совместный стаж работы с коллективом — 38 лет! Я люблю и уважаю свой коллектив, высоко ценю их труд, опыт, знания, умения и дорожу ими. Стараюсь создать максимально комфортные условия работы. Провожая и дожидаясь сотрудниц из декретного отпуска. Поэтому, открывая двери офиса, я знаю, что меня будет встречать пять искренних, приветливых улыбок — чем не повод для хорошего настроения?

«ПРИХОДИТСЯ БЕЖАТЬ СО ВСЕХ НОГ, ЧТОБЫ ТОЛЬКО ОСТАТЬСЯ НА ТОМ ЖЕ МЕСТЕ»

Если говорить об общественной деятельности в сфере нотариата — какой Вы видите свою миссию в качестве руководителя Николаевского областного отделения Нотариальной палаты Украины?

Подготовить к эффективной общественной деятельности следующее поколение нотариусов области. Так, как когда-то меня «вели» и «растили» наши уважаемые в области активисты. Передать им все идеологические и профессиональные ценности, которые передали мне, и чуть-чуть добавить от себя.

А есть ли региональные особенности работы нотариусов Николаевской области? Какие нотариальные действия сейчас наиболее характерные?

Николаевская область с областным центром среднего размера — достаточно типичная в плане нотариата. В областном центре концентрируется бизнес-активность, а в районах «рулит» аграрный сектор. Николаев сильно отстает от крупных городов в плане строительства новых объектов, поэтому основные операции с недвижимостью — на вторичном рынке. В районах распространены сделки с землей — продажа и аренда. У нас в области нет крупных авторынков всеукраинского масштаба или больших объемов строительства жилья, поэтому все достаточно равномерно и без перекосов.

Кирилл, Вы неоднократно упоминали в своих публичных выступлениях, в том числе и на круглом столе в Киеве, посвященном вопросам аграрного рейдерства, о негативной ситуации и необходимости законодательно урегулировать процедурные моменты. Как сейчас обстоят дела с «аграрным рейдерством» на Николаевщине и как это влияет на практику нотариусов?

За последние несколько лет ситуация с аграрным рейдерством, не только на Николаевщине, а и по всей стране, сначала достигла своего пика, а теперь пошла на спад. Все ветви власти учли уроки и провели «работу над ошибками». Нотариат и в своей классической роли, и в роли регистратора также набил шишек, набрался опыта и теперь стал намного

внимательнее и осторожнее в своей работе с аграрным сектором. Конечно же, об окончательной и бесповоротной победе над аграрным рейдерством говорить еще рано. Во-первых, ситуация находится в очень неустойчивом положении — любое скороспелое, необдуманное и «необкатанное» с практиками (нотариусами и регистраторами) решение может разом нарушить баланс, и волна рейдерства пойдет вновь. Во-вторых, до сих пор не удален корень зла — договоры с неverified подписями сторон на них, поскольку вопрос нотариального удостоверения оставлен на усмотрение сторон договора.

По сути, государство дало участникам аграрного сектора выбор и переложило ответственность на них: хотите максимально защитить свои права — удостоверяйте договоры нотариально, это надежно, стоит денег, но — возможно (и всегда было возможно). Не хотите тратить сейчас — не сите риски финансовых потерь (возможного рейдерского захвата через поддельные договоры). Таким образом, государство отказывается от патерналистской функции в экономике. Аграриям показали инструмент и указали на возможность им пользоваться — это отход от политики «держат и не пущать», это реальная дерегуляция. Но мой опыт районного нотариуса, активно работающего с аграрным бизнесом, показывает, что превентивной защитой от рисков аграрного рейдерства занимаются 20-30 % субъектов рынка, а защитой от корпоративного рейдерства — и того меньше. Все остальные работают в надежде на «авось пронесет» и «государство нас спасет», и не воспринимают такие серьезные концептуальные сигналы от государства всерьез.

Работа нотариуса достаточно напряженная, что помогает Вам снимать стресс — любимое хобби, общение с родными, друзьями?

Здесь все стандартно, и поэтому хорошо: большая семья, искренние друзья, классные коллеги, домашние животные: собака, кошка, две черепахи. Хобби — путешествия, любительская и спортивная рыбалка, чтение запово и даже компьютерная игра. Из нестандартного — моя общественная профессиональная и политическая деятельность.

Что Вы считаете своим самым большим достижением как нотариуса?

Объявление на сайте OLX в рубрике «Недвижимость». Его подала человек, который продавала дом в селе, и прямо в объявлении после описания дома написала: «Документы на дом в порядке. Оформлялись в хорошего нотариуса — Нехимчука К.Б.». Это дорогого стоит, это людская молва, которую нельзя симитировать, которую не купишь ни за какие деньги. Коллега, который увидел это объявление, рассказал мне о нем как о смешном случае, но для меня такие слова от людей — медаль народного признания.

По Вашему мнению, нужно ли разрушать созданный в обществе миф о консервативности профессии нотариуса? Ведь уже давно, в том числе благодаря внедрению электронных реестров, едва ли не каждый нотариус находится в авангарде технологического прогресса.

Я не совсем согласен, что это миф. Наша профессия — действительно консервативна по своей природе. Задача нотариуса — охранять и сохранять, создавая, при этом новое. Мы не создаем правовые нормы, мы их реализуем. К тому же, архивное дело консервативно по определению, а обработка и хранение архива — существенная часть нашей работы. И в этом аспекте нотариат всегда был, есть и будет консервативной профессией. Но это консерватизм правовой стороны нашей работы. А вот что касается инструментария, технологического обеспечения нотариального процесса —

Обличчя нотаріату

то тут о консерватизме надо забыть. Нотариату нужно не просто идти, а бежать в ногу со временем.

Помните как у Л. Кэрролла в «Алисе в Зазеркалье»: «— У нас, когда долго бежишь, непременно попадаешь в другое место... — Ну, а здесь, знаешь ли, приходится бежать со всех ног, чтобы только остаться на том же месте, а чтобы попасть в другое место, нужно бежать вдвое быстрее».

С точки зрения скорости развития технологий — мы сейчас все в Зазеркалье.

Парадигма такая: идешь пешком — отстал — стал не нужен. И наша профессия — не исключение.

Можно ли современный нотариат назвать «электронным»?

Если речь идет об украинском нотариате, то я бы назвал его фрагментарно-электронным. У нас большое количество современных электронных (информационных) ресурсов, но все что делается до и после этого ресурса — на уровне средневековья. Да и сами ресурсы разрознены, не объединены в одно целое. Масса ручной работы, масса бумажных носителей восторженных (служебных) документов...

Каким Вы видите «нотариат будущего»?

С правовой стороны — смешанный нотариат: классический плюс государственная регистрация (мы самые

ответственные и добросовестные регистраторы), плюс регистрация актовых записей (мы явно не хуже секретарей сельсоветов), плюс медиация (мы ей уже давно и постоянно занимаемся, зачем же изобретать велосипед), плюс ответственный консалтинг (когда консультации платные, но консультант отвечает за свою консультацию).

С юридической стороны — Нотариально-процессуальный кодекс плюс изменения в законодательство Украины. Ломаные костыли в виде инструкций и правил совершения нотариальных действий, которые постоянно «устаревают», не нужны.

С организационной стороны — единая самоуправляемая ответственная профессия под эгидой Министерства юстиции Украины с Кодексом профессиональной этики, с Солидарным фондом возмещения ущерба и Пенсионным фондом. Нотариальная палата должна стать самой богатой профорганизацией в стране.

С технологической стороны — единый информационно-рабочий портал — рабочее место нотариуса, с интегрированным входом во все доступные реестры, автоматическим созданием реестра нотариальных действий, нотариальных документов, фиксацией общения с клиентом (мессенджер, e-мэйл), электронным архивом, электронным формированием отчетов, удаленной идентификацией клиентов.



Гаряча лінія

ПИТАННЯ

Чи поширюються положення невідкладної державної реєстрації прав нотаріусом після завершення ним нотаріальної дії, але не пізніше строків, встановлених чинним законодавством, на випадки видачі дубліката договору купівлі-продажу нерухомого майна?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з частиною 3 статті 20 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» заява про державну реєстрацію прав у результаті вчинення нотаріальної дії з нерухомим майном, об'єктом незавершеного будівництва одночасно з завершенням такої дії обов'язково формується та реєструється нотаріусом, яким вчинено таку дію.

Видача дубліката документа не має наслідком виникнення, перехід чи припинення прав на нерухоме майно, оскільки такі права вже були набуті під час вчинення нотаріальної дії, в результаті якої був посвідчений, виданий документ, дублікат якого видається.

Тобто, відповідно до законодавства у сфері державної реєстрації прав, державна реєстрація прав на нерухоме майно проводиться на підставі виданого дубліката документа, а не у зв'язку з його видачею.

Оскільки при видачі дубліката документа нотаріус не вчиняє нотаріальних дій щодо виникнення, зміни або припинення прав на нерухоме майно, а лише відновлює документ, що посвідчує такі права, то державна реєстрація прав на підставі виданого дубліката нотаріального документа проводиться не відразу після його видачі, а у загальні строки, встановлені відповідно до частини 1 статті 19 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

ПИТАННЯ

Допоможіть, будь ласка, розібратися в такій ситуації: до мене звернувся власник однокімнатної квартири з заявою про внесення змін до об'єкту нерухомого майна, оскільки ним проведено перепланування однокімнатної квартири в двокімнатну, тобто, він переобладнав кухню в жилу кімнату. Для внесення змін він мені подав лише технічний паспорт та інформаційну довідку щодо технічного стану квартири, де вказано що однокімнатна квартира змінилася на двокімнатну квартиру, її житлова площа збільшилася, та що це не самочинне будівництво. Чи це законно, та чи можу я лише на підставі цих документів провести зміни?

ВІДПОВІДЬ

Власники, наймачі (орендарі) приміщень житлових будинків і гуртожитків відповідно до пункту 4 Правил користування приміщеннями житлових будинків і гуртожитків, затверджених постановою Кабінету Міністрів України (далі - КМУ) від 8 жовтня 1992 р. №572 «Про механізм впровадження Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду», мають право на переобладнання і перепланування житлових приміщень відповідно до статей 100 і 152 Житлового кодексу Української РСР.

Згідно зі статтею 152 Житлового кодексу Української РСР виконання власниками робіт з переобладнання та перепланування жилого будинку і жилого приміщення приватного житлового фонду, які не передбачають втручання в несучі конструкції та/або інженерні системи загального користування, не потребує отримання документів, що дають право на їх виконання. Після завершення зазначених робіт введення об'єкта в експлуатацію не потребується.

Відповідно до положень частини 1 статті 26 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» у разі зміни ві-

домостей про об'єкт нерухомого майна, у тому числі зміни його технічних характеристик, за заявою власника чи іншого правонабувача, обтяжувача вносяться зміни до записів Державного реєстру прав. Аналогічна норма міститься і у пункті 38 Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, затвердженого постановою КМУ від 26 жовтня 2011 року №1141.

У разі зміни технічних характеристик об'єкта нерухомого майна за бажанням заявника для державної реєстрації права власності на такий об'єкт відповідно до пункту 58 Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затвердженого постановою КМУ від 25 грудня 2015 року № 1127, може бути подано технічний паспорт, що містить актуальні відомості про технічні характеристики об'єкта, незалежно від наявності таких відомостей в документах, що подаються для відповідної реєстрації.

Таким чином, у разі дотримання вимог чинного житлового законодавства України, зокрема статті 152 Житлового кодексу Української РСР, подання технічного паспорта та інформаційної довідки щодо технічного стану квартири (де вказано, що однокімнатна квартира змінилася на двокімнатну, її житлова площа збільшилася, та що це не є самочинним будівництвом), буде достатнім для внесення змін до записів Державного реєстру речових прав.

ПИТАННЯ

Яким чином реєструється право власності за однією особою у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно у разі, коли право власності підтверджується свідоцтвом про право власності у спільному майні подружжя та свідоцтвом про право на спадщину на 1/2 частку зазначеного ж майна, виданих нотаріусом одночасно? Реєстрація прав власності

Гаряча лінія

повинна проводитись за кожним правовстановлюючим документом окремо, чи на підставі однієї заяви про реєстрацію права власності можливо провести реєстрацію права власності на підставі двох вищезгаданих документів?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до положень частини 1 статті 19 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» державна реєстрація прав у результаті вчинення нотаріальної дії нотаріусом проводиться невідкладно після завершення нотаріальної дії, але не пізніше загальних строків.

Згідно з частиною 3 статті 20 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» заява про державну реєстрацію прав у результаті вчинення нотаріальної дії з нерухомим майном, об'єктом незавершеного будівництва одночасно з завершенням такої дії обов'язково формується та реєструється нотаріусом, яким вчинено таку дію.

Таким чином, державна реєстрація прав у даному випадку буде проводитись за двома заявами, окремо за кожним із документів, виданим в результаті вчинення нотаріальної дії.

ПИТАННЯ

Чи необхідно викладати на спеціальних бланках нотаріальних документів заяву про згоду другого з подружжя на розпорядження нерухомим майном, якщо така заява оформлюється одночасно з посвідченням відповідного договору?

ВІДПОВІДЬ

Статтею 34 Закону України «Про нотаріат» встановлено, що тексти договорів, заповітів, довіреностей, свідоцтв, актів про морські протести та протести векселів, перекладів у разі засвідчення нотаріусом вірності перекладу документа з однієї мови на іншу, заяв, на яких нотаріусом за-

свідчується справжність підпису, за винятком тих примірників, що залишаються у справах нотаріуса, а також дублікатів нотаріальних документів, викладаються на спеціальних бланках нотаріальних документів.

Аналогічна норма міститься також і в пункті 1 глави 9 розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (далі — Порядок).

Проте, чинним законодавством передбачені випадки, коли заяви, які виготовляються в присутності нотаріуса, не підлягають викладенню на спеціальних бланках нотаріальних документів. Так, підпунктом 5.3 пункту 5 глави 1 розділу II Порядку передбачено, що заява учасника спільної часткової власності про відмову від права переважної купівлі може бути викладена на окремому стандартному білому аркуші паперу з одночасною реєстрацією в журналі реєстрації вхідних документів або на спеціальному бланку нотаріальних документів (за бажанням зазначеного учасника). Згідно з підпунктом 5.2 пункту 5 глави 1 розділу II Порядку справжність підпису на такій заяві має бути засвідчена нотаріально.

Відповідно до частини 3 статті 65 Сімейного кодексу України згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена. Отже, Сімейний кодекс України не встановлює вимоги викладення такої згоди на спеціальних бланках нотаріальних документів, з чого можна зробити висновок, що дані вимоги регулюються правилами, встановленими законом для вчинення нотаріальних дій.

Пунктом 4 глави 9 розділу I Порядку передбачено, що при вчиненні нотаріальних дій, що потребують прикладення власноручного підпису осіб, нотаріус перевіряє справжність підпису цих осіб шляхом здійснення ними підпису у його присутно-

сті. Встановлення їх особи здійснюється за документами, визначеними Законом України «Про нотаріат». Згідно з частиною 5 статті 52 Закону України «Про нотаріат» доказом вчинення нотаріальної дії є запис в реєстрі.

Відповідно до пункту 7.47 Правил ведення нотаріального діловодства, усі особи та/чи їх представники, які записані в графі 3 реєстру для реєстрації нотаріальних дій, підписуються у графі 7 реєстру із зазначенням прізвищ. Отже, таким підписом завершується процес вчинення нотаріальної дії.

При цьому не всі документи, посвідчені нотаріально чи справжність підпису на яких засвідчена нотаріусом, підлягають видачі особі, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії. Так, наприклад, не підлягають видачі примірники правочинів, свідоцтв, що залишаються в справах нотаріуса. Те саме стосується примірників заяв, що залишаються в справах нотаріуса.

У випадку, якщо особа має намір надати згоду іншому з подружжя на вчинення правочину, така особа може звернутися для оформлення відповідної заяви до будь-якого нотаріуса, в тому числі і до нотаріуса, обраного сторонами правочину. Якщо особа звертається саме до нотаріуса, обраного сторонами правочину, така заява подається особою нотаріусу, який приймає цю заяву, засвідчує на ній справжність підпису шляхом вчинення посвідчувального напису, робить запис в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій, в графі 7 якого особа, що звернулася, проставляє свій підпис та прізвище. У цьому випадку видача особі оформленого документу не передбачена, оскільки волевиявлення особи полягає як в наданні згоди іншому з подружжя на вчинення правочину, так і в поданні про це заяви саме цьому нотаріусу, а отже, нотаріус залишає подану заяву в своїх справах.

Гаряча лінія

Таким чином, положення щодо викладення заяв без використання спеціальних бланків нотаріальних документів стосується як одного з примірників, що має зберігатись у справах нотаріуса, так і примірника, зокрема, заяви, справжність підпису на якій засвідчується нотаріусом у випадку необхідності її виготовлення для наступного вчинення нотаріальної дії цим же нотаріусом.

Аналогічний висновок міститься у листі Міністерства юстиції України від 15.02.2013 р. № М-1315/13.1.

Також звертаємо увагу, що не можна вважати помилкою викладання примірнику заяви про згоду другого з подружжя на придбання/відчуження майна на спеціальних бланках нотаріальних документів.

Водночас зазначаємо, що листи НПУ не є нормативно-правовими актами чи роз'ясненнями чинного законодавства, а за своєю природою носять інформаційний характер.

ПИТАННЯ

Чи можливо засвідчувати нотаріально копію Витягу з Державного реєстру речових прав?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до статті 75 Закону України «Про нотаріат» та підпункту 3.1. пункту 3 глави 7 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України нотаріуси засвідчують вірність копій документів, виданих юридичними особами, за умови, що ці документи не суперечать закону (1), мають юридичне значення (2) і засвідчення вірності їх копій не заборонено законом (3).

Вірність копії документа засвідчується лише за умови пред'явлення нотаріусу оригіналу даного документа. У першу чергу нотаріус повинен пересвідчитися у правильності оформлення оригіналу, встановити, що документ не суперечить вимогам законодавства (пункт 2 глави

7 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій).

Згідно з приміткою до статті 358 Кримінального кодексу України під офіційним документом слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи — докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити.

Вимоги до форми та змісту витягу з Державного реєстру прав про проведену державну реєстрацію прав містяться в пунктах 35, 36 Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1141.

Витяг з Державного реєстру прав про проведену державну реєстрацію прав є документом, який підтверджує реєстрацію прав у встановленому законом порядку.

Жодних застережень або заборон щодо засвідчення вірності копії витягу з Державного реєстру прав законодавством не встановлено, відтак у разі дотримання загальних умов, засвідчення вірності копії вказаного документу у нотаріальному порядку є можливим.

ПИТАННЯ

Ситуація: в 2011 році була відкрита спадкова справа за заявою спадкоємця 1, до складу спадщини входив житловий будинок, побудований до 1992 року та право на який було зареєстроване в погосподарській книзі за спадкодавцем 1, спадкоємець 1 свідоцтва про право на спадщину на цей будинок за життя не отримав, помер в 2016 році, після його смерті (спадкодавець 2) відкрита спадкова справа за заявою його спадкоємця (спадкоємець 2).

Чи застосовується положення пункту 66 Порядку 1127 до спадщини, яка відкрилася після смерті спадкодавця 2 (спадкоємець 1) на будинок, який був ним успадкований, але на який спадкодавець 2 (спадкоємець 1) не оформив своїх спадкових прав після смерті спадкодавця 1, тобто реєстрація права власності за померлим спадкодавцем 1, для подальшої видачі спадкоємцю 2 свідоцтва після смерті спадкодавця 2 (спадкоємця 1) на цей будинок?

ВІДПОВІДЬ

Згідно зі статтею 1218 Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ) до складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті.

Спадкоємець відповідно до статті 1268 ЦКУ, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо він протягом шести місяців з часу відкриття спадщини подав заяву про прийняття спадщини нотаріусу.

Незалежно від часу прийняття спадщини відповідно до частини 5 статті 1268 ЦКУ вона належить спадкоємцеві з часу відкриття спадщини.

Видача свідоцтва про право на спадщину на майно, право власності на яке підлягає державній реєстрації, відповідно до підпункту 4.15. пункту 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій проводиться нотаріусом після подання документів, що посвідчують право

Гаряча лінія

власності спадкодавця на таке майно, крім випадків, передбачених пунктом 3 глави 7 розділу I цього Порядку, та перевірки відсутності заборони або арешту цього майна.

Для здійснення державної реєстрації права власності на підставі заяви спадкоємця державному реєстратору за місцезнаходженням нерухомого майна подаються документи, визначені пунктом 66 Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Особливості здійснення державної реєстрації права власності на житлові будинки, що були закінчені будівництвом до 5 серпня 1992 року та розташовані на території сільських, селищних, міських рад, якими відповідно до законодавства здійснювалося ведення погосподарського обліку, визначено положеннями статті 31 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та пунктом 43 Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

За наявності інформації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно про державну реєстрацію права власності спадкодавця (1) на житловий будинок, що був закінчений будівництвом до 5 серпня 1992 року, нотаріус матиме підстави видати свідоцтво про право на спадщину спадкоємцю (2) за формою № 6 додатка 25 до Правил ведення нотаріального діловодства, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5 (Свідоцтво про право на спадщину за законом на нерухоме майно померлого спадкоємця, який прийняв спадщину, але не оформив своїх спадкових прав).

ПИТАННЯ

При посвідченні правочину про відчуження майна, у відповідності до положень чинного законо-

давства нотаріусом не перевіряється наявність зареєстрованих заборон на нерухоме майно набувача. Питання: посвідчивши нотаріально договір купівлі-продажу нерухомого майна, зареєструвавши заяву про реєстрацію ПВ, при перевірці інформації в базі по набувачу (заявнику) було виявлено арешт на все нерухоме майно заявника. Що робити в такій ситуації, адже керуючись п.6 ч.1 ст.24 ЗУ «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно», нотаріус повинен відмовити в такій реєстрації?

ВІДПОВІДЬ

Перелік підстав для відмови у державній реєстрації прав та їх обтяжень закріплений в статті 24 Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Так згідно з підпунктом 6 пункту 1 стаття 24 Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» відмова в державній реєстрації прав застосовується, якщо наявні зареєстровані обтяження речових прав на нерухоме майно.

Згідно з пунктом 2 частини 4 статті 24 Закону відмова в державній реєстрації прав з підстави, зазначеної у пункті 6 частини першої цієї статті, не застосовується у разі державної реєстрації права власності на нерухоме майно з відкриттям розділу в Державному реєстрі прав та перенесенням щодо такого права власності обтяження, державну реєстрацію якого проведено у спеціальному розділі Державного реєстру прав, чи в Єдиному реєстрі заборон відчуження об'єктів нерухомого майна, що є невід'ємною архівною складовою частиною Державного реєстру прав.

Як вбачається з Вашого питання, обтяження не стосується відчужуваного нерухомого майна, а стосується лише особи набувача та належного йому майна, отже, підстав для відмови

в державній реєстрації прав не вбачається.

Водночас, рекомендуємо роз'яснити набувачу, що подальше відчуження придбаного ним нерухомого майна буде неможливе до припинення виявленого обтяження.

ПИТАННЯ

Звернулася спадкоємиця за оформленням спадщини на частку в спільній сумісній власності на майновий комплекс після смерті свого батька. Майновий комплекс зареєстрований на праві спільної сумісної власності в 2009 р на 2-х чоловік, в т.ч і за спадкодавцем, на підставі договору купівлі-продажу. Я відмовила в видачі свідоцтва про право на спадщину, в зв'язку з не визначенням частки померлого у праві власності. Внесла постанову про відмову. Спадкоємиця оспорує мої дії в суді як незаконні, спираючись на те, що частки в спільній сумісній власності вважаються рівними. Чи правильні мої дії?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до ч.1 ст.368 Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ) спільна власність двох або більше осіб без визначення часток кожного з них у праві власності є спільною сумісною власністю.

Згідно з частиною 2 статті 370 ЦКУ у разі виділу частки із майна, що є у спільній сумісній власності, вважається, що частки кожного із співвласників у праві спільної сумісної власності є рівними, якщо інше не встановлено домовленістю між ними, законом або рішенням суду. Оскільки договір між співвласниками не укладався, то вважати частки визначеними не вбачається за можливе.

Згідно зі статтею 68 Закону України «Про нотаріат» та главою 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України №296/5 від 22 лютого 2012 року,

Гаряча лінія

нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, та склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво про право на спадщину. На підтвердження цих обставин від спадкоємців витребовуються документи, які підтверджують вказані факти.

Враховуючи вищевикладене, оскільки частка спадкодавця у спільному майні не визначена і таким чином неможливо встановити склад спадкового майна, нотаріус відмовляє у видачі свідоцтва про право на спадщину.

ПИТАННЯ

Є спадковий договір, умовами якого Відчужувач зобов'язав Набувачів здійснити конкретне місце поховання Відчужувача та довічне проживання певної особи та/або при відчуженні майна, що є предметом спадкового договору, обов'язок придбати на вказану особу житло. Зазначеним спадковим договором також було призначено особу, яка має здійснювати контроль за виконанням умов зазначеного договору. Наразі Відчужувач помер; особа, забезпечена правом довічного проживання за спадковим договором, наразі досі там і проживає. Заборону відчуження майна знято на підставі свідоцтва про смерть Відчужувача. Відповідно до п. 57 Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, для державної реєстрації права власності та інших речових прав на майно, яке набувається у зв'язку з виконанням умов правочину, з якими закон та/або відповідний правочин пов'язує можливість виникнення, переходу, припинення таких прав, також подається документ, що підтверджує наявність факту

виконання відповідних умов правочину. Який документ (документи) в даному випадку необхідний для проведення реєстрації права власності? Також цікавить позиція, як забезпечити виконання умов спадкового договору щодо придбання майна на певну особу при відчуженні майна, що є предметом спадкового договору?

ВІДПОВІДЬ

Статтею 1302 Цивільного кодексу України визначено, що за спадковим договором одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача.

Виконання спадкового договору забезпечується спеціальними засобами, прописаними в статті 1307 Цивільного кодексу України, серед яких, зокрема призначення особи, яка буде здійснювати контроль за виконанням спадкового договору після смерті відчужувача. Закон не визначає повноваження контролюючої особи, що свідчить про відсутність належного механізму забезпечення виконання розпоряджень відчужувача після його смерті. Слід зазначити, що у разі відсутності детально прописаних повноважень контролюючої особи та механізмів реалізації цього контролю безпосередньо у тексті договору, призначення цього спеціального суб'єкта буде носити лише декларативний характер.

За спадковим договором право власності у набувача виникає після смерті відчужувача. Якщо предметом спадкового договору виступає нерухоме майно, то виходячи зі змісту статті 27 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» спадковий договір, предметом якого є нерухоме майно є підставою для офіційного визнання і підтвердження державою факту набуття речо-

вих прав на нерухоме майно, тобто право власності має бути зареєстровано набувачем в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно за умови надання свідоцтва про смерть відчужувача.

Положеннями пункту 8 глави 2 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України №296/5 від 22 лютого 2012 року, передбачено, що після смерті відчужувача на підставі свідоцтва органу цивільного стану про смерть нотаріус знімає заборону відчуження на майно, що було предметом спадкового договору та приєднує до примірника спадкового договору, що зберігається у його справах, повернутий документ, що посвідчує право власності на нерухоме майно, яке було предметом спадкового договору. Інших дій нотаріуса у разі смерті набувача за договором діючим законодавством не передбачено.

Щодо такої умови спадкового договору, як обов'язок набувача придбати нерухоме майно на ім'я третьої особи у разі відчуження майна, що є предметом цього договору, то такі дії виходять за межі конструкції спадкового договору.

ПИТАННЯ

Така ситуація: фізична особа на підставі державного акту на земельну ділянку у приватній власності має земельну ділянку, з цільовим призначенням «землі промисловості». Ця фізична особа також зареєстрована як фізична особа-підприємець. Чи може ця фізична особа як фізична особа-підприємець укласти договір оренди цієї землі?

ВІДПОВІДЬ:

Згідно зі статтею 320 Цивільного кодексу України власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом.

Гаряча лінія

Відповідно до статті 65 Земельного кодексу України землями промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення визнаються земельні ділянки, надані в установленому порядку підприємствам, установам та організаціям для здійснення відповідної діяльності. Порядок використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення встановлюється законом.

Зокрема, стаття 66 Земельного кодексу України визначає, що до земель промисловості належать землі, надані для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд. Землі промисловості можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності. Та, як правило, вказані землі не відносяться до сільськогосподарських земель.

Відповідно до положень статті 93 Земельного кодексу України право оренди земельної ділянки — це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Земельний кодекс України не визначає порядок передачі в оренду земель промисловості, тому слід керуватись Законом України «Про оренду землі».

Згідно зі статтею 3 Закону України «Про оренду землі» об'єктами оренди є земельні ділянки, що перебувають у власності громадян, юридичних осіб, комунальній або державній власності. Частиною 1 статті 4 вищезазначеного закону передбачено, що орендодавцями земельних ділянок є громадяни та юридичні особи, у власності яких перебувають земельні ділянки, або уповноважені ними особи.

Таким чином, законодавство не містить обмежень щодо кола суб'єктів та обмежень у користуванні земель промисловості. Тому, фізична особа, як фізична особа-підприємець, може укласти договір оренди земельної ділянки, що відноситься до земель промисловості, з урахуванням особливостей, передбачених чинним законодавством.

ПИТАННЯ

Чи можливо посвідчити спадковий договір, предметом якого є земельна ділянка з цільовим призначенням для ведення товарного сільськогосподарського виробництва?

ВІДПОВІДЬ

Пунктом 15 перехідних положень Земельного кодексу України встановлено, що до набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2019 року, не допускається купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок і зміна цільового призначення (використання) земельних ділянок, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, крім передачі їх у спадщину, обміну земельної ділянки на іншу земельну ділянку відповідно до закону та вилучення (викупу) земельних ділянок для суспільних потреб.

Статтею 1217 Цивільного кодексу України визначено вичерпний перелік видів спадкування, а саме спадкування здійснюється за заповітом або за законом.

За спадковим договором згідно зі статтею 1302 Цивільного кодексу України одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача.

Отже, спадковий договір не є одним із видів спадкування, визначених статтею 1217 Цивільного кодексу України.

Відповідно до підпункту 8.2 пункту 8 глави 2 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій спадкові договори, предметом яких є нерухоме майно, посвідчуються нотаріусом з дотриманням загальних правил посвідчення договорів відчуження.

У пункті 28 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про спадкування» від 30.05.2008 року № 7 зазначено, що перехід майна від відчужувача до набувача на підставі спадкового договору не є окремим видом спадкування, а тому на відносини сторін не поширюються відповідні правила про спадкування, в тому числі право на обов'язкову частку.

Таким чином, спадковий договір є договором про відчуження, незалежно від того, що факт набуття права власності настає у разі смерті відчужувача.

Позиція щодо непоширення на спадковий договір норм спадкового права також міститься у роз'ясненні Міністерства юстиції України від 12 лютого 2013 року.

А також варто зазначити, що відповідно до пункту 15 перехідних положень Земельного кодексу України угоди (у тому числі довіреності), укладені під час дії заборони на купівлю-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок, визначених цим пунктом, в частині їх купівлі-продажу та іншим способом відчуження, а так само в частині передачі прав на відчуження цих земельних ділянок на майбутнє є недійсними з моменту їх укладення (посвідчення).

Враховуючи вищевикладене, земельні ділянки з цільовим призначенням для ведення товарного сільськогосподарського виробництва не можуть бути предметом спадкового договору.

На зв'язку з відділенням

ОЛЕНА ЧУЄВА: «ГОЛОВНЕ В УПРАВЛІННІ — КОМАНДНА ГРА»

Приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу Олена Чуєва — з-поміж тих нотаріусів, яких називають честю, совістю та гідністю професії. Основною метою діяльності нотаріату вона вважає запобігання спорам, і з цим не можна не погодитись, адже саме нотаріусу в юриспруденції відведена роль особи, яка не допустить порушення прав та примирить сторони, не доводячи справу до суду. Олена Дмитрівна — яскравий представник нотаріальної династії, донедавна вона очолювала Харківське обласне відділення Нотаріальної палати України, відтепер — заступник голови і пишається командою, у якій працює. На її думку, нотаріат розвивається невідривно від усього суспільства, в процесі становлення сучасного українського нотаріату можна виділити багато позитивних тенденцій, при цьому велику роль у поліпшенні іміджу професії нотаріуса відіграє НПУ. Олена Чуєва за довгі роки нотаріальної практики навчилася відчувати кожного клієнта, тримати баланс і в сім'ї, і на роботі, і в колективі, а як їй це вдається — розповіла в інтерв'ю нашому журналу.



Олено Дмитрівно, Ваш колега Кирил Нехимчук не погоджується з постулатом, що нотаріус — суто жіноча професія. А яка Ваша думка, чи відбулася зміна тенденції за останні роки?

Дійсно, раніше так було, і ще за радянських часів говорили, що у нотаріату жіноче обличчя. Коли я потрапила до лав нотаріату, а це було наприкінці 80-х років минулого століття, в Харківській області нотаріусом працював лише один чоловік, всі інші були жінки. Справа в тому, що у ті часи робота нотаріуса не вважалася престижною. Існувало навіть твердження, що нотаріуси — це прокурори, адвокати та судді, що не відбулося. Законодавство було стабільним, працювали нотаріуси по інструкціях та методичних рекомендаціях, як українських, так і загальносоюзних. Практика була єдиною, от і вбачалося, що робота нотаріуса є рутиною. Тобто, нотаріус позиціонувався як своєрідний реєстратор, який видає встановлені державою «папірці» та реєструє їх у «амбарній книзі», яку зберігає довічно.

Між тим, час йшов, законодавство змінювалося, і 1993 рік був ознаменований прийняттям нового Закону України «Про нотаріат», який кардинально змінив і саму професію, і погляд суспільства на неї. З 1994 року з'являється приватний нотаріат, який змінює ставлення до своєї роботи і самих нотаріусів, і держави, а також і тих, для кого ця професія існує, — фізичних та юридичних осіб, які потребують юридичної допомоги для узаконення тих чи інших правочинів, посвідчення фактів, що мають юридичне значення, посвідчення документів задля забезпечення їх безспірності. Нотаріат отримав нові виклики, адже в Україні офіційно з'явилося підприємництво, почали створюватися господарські товариства, народ почав вчитися комерції. Тому без чоловіків у професії нам вже було не обійтися. Саме з цих часів до лав нотаріату вливається все більше і більше чоловіків. Зрозуміло, що це є позитивною тенденцією. Адже якими б сильними ми, жінки, не здавалися, все ж таки хочеться мати сильне плече, на яке можна опиратися.

На зв'язку з відділенням

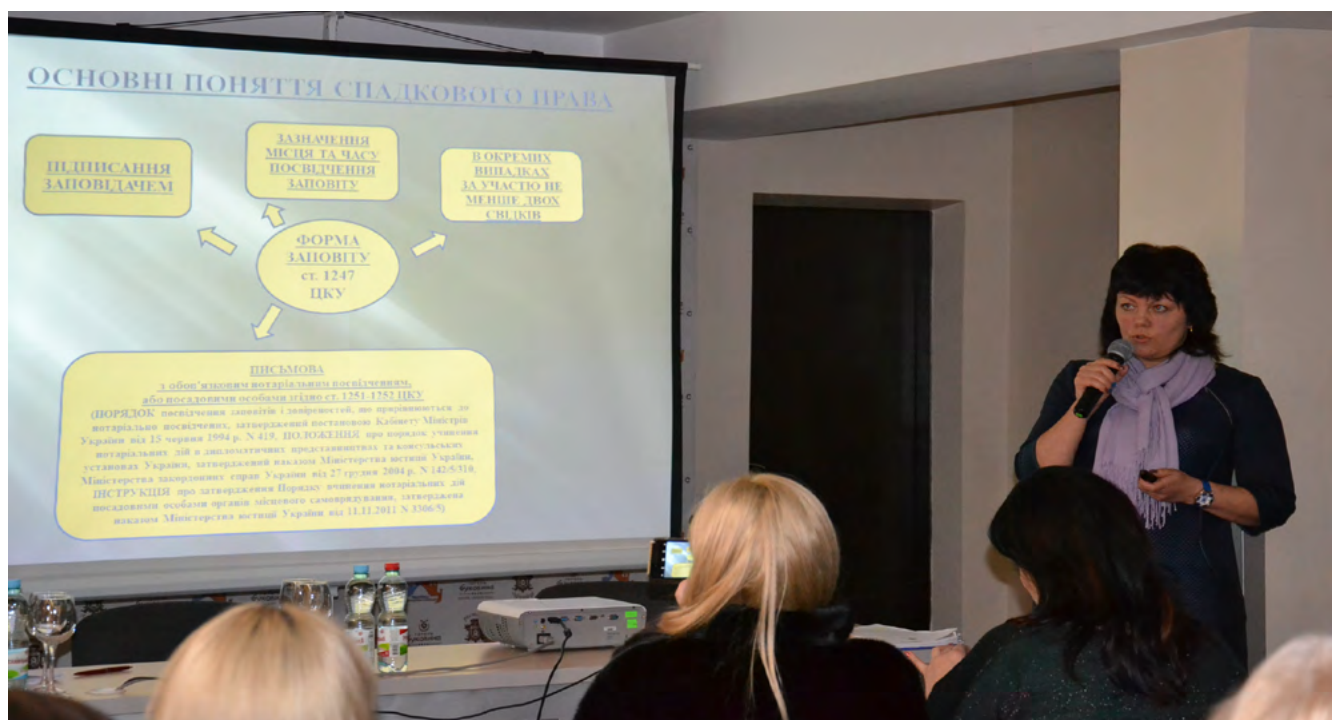
Отримати квіти від клієнтів: практика чи скоріше виключення? Траплялись ситуації, коли клієнти дарували Вам квіти не тільки в День нотаріату чи 8 Березня, а за якісне вчинення нотаріальних дій, наприклад?

Так, бувало. В мене обслуговується одне підприємство, при чому звертається до мене не тільки керівництво, а і робітники зі своїми власними юридичними питаннями. Так от, регулярно, із року в рік, на День нотаріату я отримую прекрасний букет. Більше того, квіти від цього підприємства я отримала навіть тоді, коли свято нотаріату лише запровадили в Україні, і навіть не всі нотаріуси знали про нього. Було неймовірно приємно!

Яку частину серед усієї кількості клієнтів нотаріуса складають постійні клієнти? Чи свідчить великий «клієнтський портфель» про високу якість роботи нотаріуса?

Враховуючи величезну кількість нотаріусів в Україні, саме постійні клієнти і є основними клієнтами, зокрема сьогодні. Але що розуміти під висловом «постійний клієнт»? В мене є клієнти, які 15 років тому оформляли у мене придбання житла, а сьогодні вони звертаються до мене з іншими питаннями, і мотивують причину звернення саме тим, що пройшло стільки років, а я працюю, ще й на тому ж самому місці. Є клієнти, які періодично звертаються протягом 20 років. Також у моїй практиці багато випадків, коли деяких клієнтів уже немає у живих, але до мене звертаються їх нащадки. Є такі, з якими ми пройшли, як то кажуть, «і Крим, і Рим», наприклад, разом відстоювали у суді дійсність засвідченого мною правочину.

Але варто зазначити, що величезний «клієнтський портфель» не завжди свідчить про високу якість роботи нотаріуса. Іноді буває, що нотаріус приваблює клієнтів або заниженням вартості нотаріальної дії, або надаючи деякі привілеї. Такі дії навряд чи можна назвати законними, більше того, я вважаю, що це є порушенням правил професійної етики нотаріуса. Та все ж, на мій погляд, людина рано чи пізно все одно зрозуміє, що чого варте, і обере не низьку ціну, а високу професійність.



На зв'язку з відділенням

Зважаючи на досвід, яке основне правило у спілкуванні між нотаріусом та клієнтом?

Нотаріус ніколи не повинен ставити себе вище особи, яка звернулася до нього за вчиненням нотаріальної дії. Але і допускати свого приниження з боку клієнта також не можна. Важливо тримати своєрідний баланс, відчувати клієнта. З одним треба спілкуватися простою мовою, обов'язково вислухати, можливо, навіть підтримати, а другому достатньо чіткої та прямої відповіді, оскільки інше може бути розцінено як неповага до нього. Особливо гостро це відчувається у нашому російськомовному регіоні, де важлива навіть мова, якою нотаріус спілкується з клієнтом. І я дуже радію, що все більше людей просять зачитувати текст засвідчуваного документу саме українською мовою, тобто без перекладу на російську, адже кожен з нас і розуміє нашу державну мову.

Як Ви розумієте одну із заповідей латинського нотаріату — «Дій обережно»?

Навіть проста нотаріальна дія не може вчинятися за декілька хвилин. Наприклад, посвідчення заповіту чи довіреності потребує спілкування з клієнтом та ретельного вивчення проблеми, з якою звернулася та чи інша особа. Я вже не кажу про посвідчення договорів або оформлення спадщини. Нотаріус не може собі дозволити працювати, як на конвеєрі, робити «п'ятирічку за три роки». Необхідно ретельно вивчати подані документи, аналізувати розмови з клієнтами, робити адекватні висновки. Коли у нотаріуса виникає хоч маленький сумнів щодо тих чи інших дій та документів, треба більш ретельно заглибитися у проблему та з'ясувати певні обставини, а якщо все ж таки сумнів залишається — варто відмовити у вчиненні нотаріальної дії.

Донедавна Ви очолювали обласне відділення НПУ, сьогодні — заступник голови. На Вашу поточну роботу впливає те, що Ви займаєтесь громадською діяльністю у сфері нотаріату? Як Вам вдалося поєднувати приватну практику з управлінням Харківським обласним відділенням?

Якщо є розуміння та усвідомлення мети, то на все знайдеться час, навіть на творчу діяльність. Але я не можу сказати, що керівництво відділенням належить комусь одному. Головне в управлінні — командна гра, як у спорті. У нас в області є прекрасна команда професіоналів — правління відділення. Отже, ми працюємо колегіально, всі проблеми вирішуємо разом. Користуючись нагодою, хочу подякувати колегам за їх внесок у розвиток нашої професії та діяльність нашої самоврядної організації, а нотаріальній спільноті Харківщини — за довіру і підтримку.

Ви досить давно в нотаріаті. Ваша мама — Катерина Григорівна Пахомова, «виростила» не одне покоління нотаріусів, які сьогодні працюють на теренах сучасного українського нотаріату, що протягом двох десятиріч років змінювався. Які відбулися позитивні зміни?

Зі студентської лави я вже пішла працювати, і подальший мій професійний шлях був пов'язаний з нотаріатом, який набував в незалежній Україні законодавчого становлення. Провідником по стежках нотаріальної діяльності була мама, але вона завжди дотримувалася принципу: хочеш бути професіоналом у справі — не шукай готових рішень і чужих підказок, вивчай законодавство і роби свої висновки. Вже тоді я розуміла, щоб бути нотаріусом — потрібна витримка, бажання постійно вчитися і слідкувати за змінами в законодавстві, систематично підвищувати свій професійний рівень.

До речі, про зміни. Останніми роками нотаріуси починають все менше цікавитися безпосередньо вчиненням нотаріальних дій, віддаючи перевагу реєстраційним діям. Держава надає нотаріату нові повноваження навіть у сферах, які йому не властиві, — маю на увазі реєстрацію бізнесу та реєстрацію актів цивільного стану. Такі зміни складно охарактеризувати як однозначно позитивні чи негативні, час покаже. Серед позитивних тенденцій можу назвати те, що сьогодні нотаріус має доступ до державних реєстрів, за допомогою яких ми можемо встановити ті чи інші факти під час вчинення нотаріальної дії, що дає можливість спростити процедуру нотаріального оформлення документу та не примушувати людину «оббивати пороги» державних інстанцій з метою добути ту чи іншу довідку, а також дозволяє упевнитися у вірогідності визначених обставин в режимі реального часу.

Нотаріусів називають юристами-миротворцями. А Ви часто застосовуєте навички психолога і медіатора?

Спір породив суддів, відсутність спору — нотаріусів. І з цим не можна не погодитись. Адже саме нотаріусу в юриспруденції відведена роль особи, яка не допустить порушення прав та примирить сторони, не доводячи справу до суду. Високий професіоналізм нотаріуса дає змогу людям не витрачати зайвий час та гроші у судових інстанціях, а вирішити те чи інше питання мирно.

Найчастіше навички психолога та медіатора доводиться застосовувати при оформленні спадщини. Особливо, коли заповідач змінив заповітом порядок спадкування за законом. Зрозуміло, що спадкоємці за законом, позбавлені права спадкування заповітом, часто бувають не згодні з таким станом справ. Але саме нотаріус, роз'яснюючи законодавство, може упевнити спадкоємця за законом, що звертатися до суду з метою оспорування волі заповідача безперспективно. І перш за все, слід замислитися над тим, чому близька людина так вчинила, залишивши своє майно не родичу, а сторонній особі. І знаєте, це працює. В моїй практиці вже доволі багато випадків, коли розлючений спадкоємець заспокоювався і сприймав дійсність.

Разом з тим, довіра суспільства до нотаріуса примхлива. Як би Ви оцінили рівень цієї довіри на сьогодні за десятибальною шкалою та що необхідно зробити нотаріальній спільноті, щоб посилити повагу до професії нотаріуса?

За десятибальною шкалою, думаю, вісім. До повної досконаlostі явно не дотягуємо, оскільки всім відомо, що далеко не всі колеги несуть високе звання нотаріуса достойно. Але втішає той факт, що таких колег не так багато. Велику роботу проводить наша самоврядна організація, Нотаріальна палата України, завдяки діяльності якої підвищується рівень професії нотаріуса в очах суспільства.

Нотаріус зважає не гаманці та силу, а лише права та обов'язки. До тих пір, поки суспільство буде вважати нотаріат бізнесом, великої поваги до нотаріуса не буде. Нотаріус, який вважає себе бізнесменом, ніколи не заслужить поваги. Лише тоді, коли суспільство та самі нотаріуси усвідомлять, що нотаріат це не сфера послуг, а вислів «нотаріальна послуга» абсурдний, — професію нотаріуса почнуть повноцінно розуміти та поважати. Порядок починається з малого...

Який девіз, пов'язаний з нотаріальною діяльністю, міг би опинитися на стіні Вашого робочого кабінету?

«Місія нотаріуса — запобігання спорам».

На лице цветёт улыбка, з а спиною рюкзачок....

*Нотариальные мои подруги!
Хочу поздравить с этим светлым днем!
Как часто пребываем мы в испуге,
Во времена глобальных перемен живем.
Болеем за нотариат и уповаем,
А на работе часто в выходной,
И хоть невелика у нас зарплата,
Права людей мы день и ночь блюдем!
Детишек мы на няnek оставляем,
Мужья порою очень злы на нас.
Но понимаем, по другому не бывает,
В душе у нас законов резонанс!
А в этот день хочу, чтобы забыли
Вы про свои заботы и дела!
И чтобы в сердце каждой заиграли
Баллады счастья и любви колокола!*

*На лице цветёт улыбка,
За спиною рюкзачок.
Заряжаться позитивом
Поспешу я на каток!
Он меня огнями встретил,
И просил всем передать:
Бодрость духа,
Ясность мысли,
Не хандрить и не страдать.
С добрым утром! Хватит спать!*

*Свет солнца нынешнего дня,
Мне резко поднимает настроение.
Есть много важных планов у меня
И этот день подарит их решение!*

*В свой офис я иду пешком.
Снежинки бьют в лицо и тают.
Совсем не больно,
Их полет как спа-салон воспринимаю!*

*Порою кажется летит все кувырком.
И жизнь перед тобой захлопывает двери.
Не стоит огорчаться, ведь любой подъем,
Спланирован движением к заветной цели.*

*Не убежав от боли, не поймешь,
Какой вердикт судьба тебе выносит.
Все временно. Падение и взлет,
Любовь, печаль, тоска, зима и осень.*

*Волнением и скулением ничего не изменить,
Кто жалуется — меньшего добьется.
Приятней состояние оценить
Когда своим трудом оно дается.*

*Проигрывая, не заканчивай идти,
Отметин не стыдись, оставленных судьбою.
Шрам означает страха больше нет
И рана затянулась, не оставив боли.*

*Любая маленькая битва — шаг вперед,
Борьба ведь это путь, а не преграда.
То, что должно произойти, произойдет.
А значит, так тому и быть, кому-то это надо.*

*Побольше улыбайся, жизнь цени!
Люби ее, рискуй, теряй, волнуйся!
Встречай людей хороших на пути.
Поверь в себя!!!
И двери жизни снова распахнутся.*

Документи

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо деяких питань, пов'язаних із звітуванням нотаріусів перед органами Пенсійного фонду України

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 № 2148-VIII (далі — Закон № 2148) пункт 9 статті 1 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26 червня 1997 року № 400/97 доповнено абзацом третім — шостим. Зазначені зміни набули чинності з 11 жовтня 2017 року.

Відповідно до абзацу 5 пункту 9 статті 1 вказаного Закону нотаріуси щокварталу, до 20 числа місяця, що настає за звітним кварталом, подають до органів Пенсійного фонду України за місцем розташування державної нотаріальної контори або робочого місця приватного нотаріуса звіт про укладені договори купівлі-продажу нерухомого майна, включаючи інформацію про вартість такого майна та суму сплаченого збору на обов'язкове державне пенсійне страхування в порядку та за формою, визначеними Кабінетом Міністрів України.

Як вже зазначалось, вказана норма набула чинності 11 жовтня 2017 року, у зв'язку з чим до 20 січня 2018 року у нотаріусів виникає обов'язок подати зазначений звіт у порядку та за формою, встановленою Кабінетом Міністрів України.

Прикінцевими та перехідними положеннями Закону № 2148 встановлений термін у три місяці для приведення підзаконних на нормативних актів у відповідність до цього Закону.

Однак, станом на сьогодні відсутня затверджена Кабінетом Міністрів України форма такого звіту та порядок його подання.

На офіційному сайті Пенсійного фонду України (<http://www.pfu.gov.ua>) (далі — ПФУ) в розділі «нормотворча діяльність» опублікований проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1998 р. № 1740 і від 25 серпня 1999 р. № 1549», яким встановлюється форма звітності про укладені договори купівлі-продажу нерухомого майна та сплату збору на обов'язкове державне пенсійне страхування та передбачається подання такої звітності на паперових носіях.

Також на вказаному сайті ПФУ опублікована інформація, що до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України восьмого скликання включено внесений Кабінетом Міністрів України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» щодо адміністрування збору з окремих видів господарських операцій» (реєстр. № 6667), яким передбачається передача функцій контролю за цими зборами, а також подання звітності з нарахування та сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій до органів Державної фіскальної служби України.

Тобто, на сьогодні є декілька проектів змін до постанов Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1998 р. № 1740 і від 25 серпня 1999 р. № 1549.

В деяких регіонах України територіальні органи ПФУ звертаються до нотаріусів з вимогою надати звіт про укладені договори купівлі-продажу нерухомого майна та сплату збору на обов'язкове державне пенсійне страхування за формою, яка не затверджена Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, вважаємо, що відсутність затвердженої форми вищевказаного звіту та порядку його подання унеможливорює належне виконання нотаріусами обов'язку подати до органів ПФУ звіт про укладені договори купівлі-продажу нерухомого майна та сплату збору на обов'язкове державне пенсійне страхування за 4 квартал 2017 року.

**Відділ методичного забезпечення
та інформаційно-аналітичної роботи НПУ
спільно з
Комісією НПУ з аналітично-методичного
забезпечення нотаріальної діяльності**

10 січня 2018 року

Документи

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо проведення розрахунків фізичних осіб між собою за договорами купівлі-продажу, які підлягають нотаріальному посвідченню

Частиною 1 статті 1087 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України) встановлено, що розрахунки за участю фізичних осіб, не пов'язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, можуть провадитися у готівковій або в безготівковій формі за допомогою розрахункових документів у електронному або паперовому вигляді.

Частиною 3 цієї ж статті передбачено, що граничні суми розрахунків готівкою для фізичних осіб встановлюються Національним банком України.

06 червня 2013 року була прийнята постанова Правління Національного банку України № 210 «Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою», яка набрала чинності 01 вересня 2013 року.

05 січня 2018 року вказана постанова втратила чинність згідно з постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 року № 148 (далі — Постанова № 148).

Постановою № 148 затверджено Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні (далі — Положення).

Пунктом 1 Положення передбачено, що воно розроблено відповідно до Закону України «Про Національний банк України» і визначає порядок ведення касових операцій у національній валюті України юридичними особами (крім банків) та їх відокремленими підрозділами незалежно від організаційно-правової форми та форми власності (далі — підприємства), органами державної влади та органами місцевого самоврядування під час здійснення ними діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності (далі — установи), фізичними особами, які здійснюють підприємницьку діяльність (далі — фізичні особи — підприємці) (далі разом у тексті — суб'єкти господарювання), фізичними особами.

Пунктом 7 Положення встановлено, що фізичні особи мають право здійснювати розрахунки готівкою між собою за договорами купівлі-продажу, які підлягають нотаріальному посвідченню, у розмірі до 50000 (п'ятдесяти тисяч) гривень уключно.

Платежі на суму, яка перевищує 50000 гривень, здійснюються шляхом:

- 1) переказу коштів з поточного рахунку на поточний рахунок;
- 2) унесення та/або переказу коштів на поточні рахунки (у тому числі на депозит нотаріуса на окремий поточний рахунок у національній валюті).

У зв'язку з вищевикладеним, Нотаріальна палата України звертає увагу нотаріусів на наступне.

Дія Положення поширюється на всі договори купівлі-продажу, які підлягають нотаріальному посвідченню. При цьому зазначаємо, що договір може підлягати нотаріальному посвідченню як в силу імперативної законодавчої норми, так і за домовленістю сторін. Не має значення також предмет договору купівлі-продажу, а отже, дія Постанови № 148 поширюється як на договори купівлі-продажу нерухомого майна, так і на договори купівлі-продажу іншого майна (майнових прав), відмінних від нерухомості.

Водночас звертаємо увагу, що згідно зі статтею 85 Закону України «Про нотаріат» (далі — Закон), нотаріус у передбачених законодавством України випадках приймає від боржника в депозит грошові суми і цінні папери для передачі їх кредитору.

Можливість прийняття грошових коштів у депозит нотаріуса щодо виконання зобов'язання за цивільно-правовими договорами передбачена ЦК України.

Так, згідно зі статтею 537 ЦК України боржник має право виконати свій обов'язок шляхом внесення належних з нього кредитором грошей або цінних паперів у депозит нотаріуса, нотаріальної контори в разі:

- 1) відсутності кредитора або уповноваженої ним особи у місці виконання зобов'язання;

Документи

2) ухилення кредитора або уповноваженої ним особи від прийняття виконання або в разі іншого прострочення з їхнього боку;

3) відсутності представника недієздатного кредитора.

Вказаний перелік є вичерпним.

Отже, на сьогодні виконати норму Положення про проведення розрахунків фізичних осіб через депозит нотаріуса не вбачається можливим до внесення відповідних змін до Цивільного кодексу України.

Договір купівлі-продажу є підставою для проведення розрахунків між сторонами. Згідно з частиною третьою статті 640 ЦК України, договір, що підлягає нотаріальному посвідченню, є укладеним з дня такого посвідчення. Після нотаріального посвідчення договору функція нотаріуса щодо вчинення нотаріальної дії є виконаною. Діючим законодавством на нотаріусів не покладено обов'язку щодо здійснення ними перевірки дотримання сторонами договорів купівлі-продажу, які підлягають нотаріальному посвідченню, обмежень розрахунків готівкою в межах граничної суми.

Враховуючи те, що відповідно до статті 5 Закону нотаріус зобов'язаний сприяти громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз'яснювати права і обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду, вбачається доцільним нотаріусам при нотаріальному посвідченні договорів купівлі-продажу доводити до відома сторін правочину зміст зазначених вище норм Положення.

Інформація надсилається для врахування в роботі.

**Комісія НПУ з аналітично-методичного
забезпечення нотаріальної діяльності**

15 січня 2018 року

Документи

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо запровадження мораторію на відчуження у будь-який спосіб гуртожитків як об'єктів нерухомого майна

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» від 05.04.2017 за № 1999-VIII (далі — Закон № 1999-VIII), який набув чинності 04 червня 2017 року, були внесені зміни в пункт 3 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» про запровадження мораторію на виселення з гуртожитків мешканців (крім виселення мешканців гуртожитків за рішенням суду) та відчуження (крім передачі у комунальну власність відповідних міських, селищних, сільських рад відповідно до цього Закону) гуртожитків:

- *що перебувають у повному господарському віданні або оперативному управлінні підприємств, організацій, установ незалежно від форми власності;*
- *що увійшли до статутних фондів чи капіталів акціонерних чи колективних товариств (організацій), створених у процесі приватизації чи корпоратизації (у тому числі тих, що в подальшому були передані до статутних капіталів (фондів) інших юридичних осіб або відчужені в інший спосіб).*

Мораторій запроваджується протягом строку реалізації Загальнодержавної цільової програми передачі гуртожитків у власність територіальних громад на 2017-2021 роки.

Протягом цих років власники гуртожитків повинні видати ордери всім жителям, які на законних підставах проживають там 5 і більше років.

Громадяни та члени їхніх сімей, на яких поширюється дія цього Закону, мають право на приватизацію жилих приміщень у гуртожитках, що перебувають у власності територіальних громад і можуть бути приватизовані за рішенням місцевої ради. Жилі приміщення у гуртожитку, що можуть бути приватизовані — це приміщення у гуртожитку (жилі кімнати, жилі блоки чи жилі секції), призначені та придатні відповідно до вимог законодавства до житла, призначеного для постійного проживання у ньому. Приватизація жилих приміщень у гуртожитках здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

Цей мораторій діє на відчуження у будь-який спосіб зазначених гуртожитків як об'єктів нерухомого майна, житлових комплексів та/або їх частин, їх окремих будівель, споруд, жилих та нежилих приміщень та іншого майна, а також відповідних земельних ділянок та їх прибудинкових територій на користь фізичних чи юридичних осіб приватного права до 1 січня 2022 року.

Сфера дії цього Закону поширюється на гуртожитки, що є об'єктами права державної та комунальної власності, крім гуртожитків, що перебувають у господарському віданні чи в оперативному управлінні військових частин, закладів, установ та організацій Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, Державної спеціальної служби транспорту, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій (крім тих, що знаходяться поза межами військових частин, закладів, установ, організацій), державних навчальних закладів (крім тих, яким надано статус гуртожитків сімейного типу та призначених для проживання сімей викладачів і працівників), Національної академії наук України (крім тих, яким надано статус гуртожитків сімейного типу та призначених для проживання сімей).

Дія цього Закону не поширюється на гуртожитки, побудовані або придбані за радянських часів (до 1 грудня 1991 року) приватними або колективними власниками за власні або залучені кошти (крім гуртожитків, що були включені до статутних капіталів організацій, створених у процесі приватизації чи корпоратизації, у тому числі тих, що у подальшому були передані до статутних капіталів інших юридичних осіб або відчужені в інший спосіб).

Документи

Цей Закон також встановлює особливості використання земельних ділянок, необхідних для утримання та експлуатації гуртожитків, на які поширюється дія цього Закону, та їх прибудинкових територій. Земельні ділянки, необхідні для утримання та експлуатації гуртожитків, не підлягають приватизації чи продажу у зв'язку з приватизацією жилих і допоміжних приміщень у них, а залишаються у власності відповідної територіальної громади (або передаються їй у власність) згідно з чинним законодавством.

Також звертаємо увагу, що Законом № 1999-VIII були внесені зміни до статті 4 Закону України «Про заставу» шляхом її доповнення частиною восьмою такого змісту: «Предметом застави не можуть бути гуртожитки як об'єкти нерухомого майна, житлові комплекси та/або їх частини, на які поширюється дія Закону України «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків».

Водночас зазначаємо, що листи НПУ не є нормативно-правовими актами чи роз'ясненнями чинного законодавства, а за своєю природою носять інформаційний характер.

**Комісія НПУ
з аналітично-методичного забезпечення
нотаріальної діяльності**

19 січня 2018 року

Документи

ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ

змін до процесуального законодавства з огляду на їх застосування у нотаріальній практиці

З жовтня 2017 року Верховна Рада України прийняла Закон №2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», який набрав чинності 15 грудня 2017 року.

Цей закон, спрямований на впровадження відкритості судової системи та прозорості здійснення правосуддя. Він в значній мірі уніфікує положення процесуальних кодексів, а також обумовлює впровадження нових механізмів взаємодії між судами й учасниками судового процесу.

Нижче наведені основні зміни, які стосуються сфери нотаріальної діяльності.

1. Новелою процесуального законодавства є запровадження в судах Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Так, у всіх процесуальних кодексах закріплені положення, які передбачають, що у судах, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Державній судовій адміністрації України тощо функціонує Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, а суди з цього часу проводять розгляд справ за матеріалами в електронній формі. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система відповідно до закону забезпечує обмін документами (надсилання та отримання документів) в електронній формі між судами, між судом та учасниками судового процесу, між учасниками судового процесу, а також фіксування судового процесу і участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції.

В пункті 4 статті 14 Цивільного процесуального кодексу України закріплений обов'язок нотаріуса зареєструвати офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. Відповідно до положень вищезазначеної статті суд направляє судові рішення, судові повістки, судові повістки — повідомлення та інші процесуальні документи учасникам судового процесу на їхні офіційні електронні адреси. Будь-які особи, в тому числі нотаріуси, які зареєстрували офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, можуть подати процесуальні, інші документи, вчинити інші процесуальні дії в електронній формі виключно за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи з використанням власного електронного цифрового підпису, прирівняного до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис».

Реєстрація в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі не позбавляє права на подання документів до суду в паперовій формі, а також права отримати копію судового рішення у паперовій формі.

2. Новою редакцією процесуальних кодексів передбачена можливість брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференцій. Також передбачена можливість транслявання судових засідань в мережі Інтернет. Враховуючи, що нотаріуси нерідко є учасниками судових процесів, ця норма допоможе їм захищати свої права та інтереси не залишаючи свого робочого місця та витрачаючи на це набагато менше робочого часу.
3. Зміни відбулися також і в сфері подання письмових доказів до суду. У статті 95 Цивільного процесуального кодексу України закріплено, що письмові докази подаються в оригіналі або в належним чином засвідченій копії. Якщо для вирішення спору має значення лише частина документа, подається засвідчений витяг з нього. Копії документів вважаються засвідченими належним чином, якщо їх засвідчено в порядку, встановленому чинним законодавством.

Враховуючи відсилочний характер цієї норми, вважаємо, що «належним чином засвідчені копії» в межах дії цього кодексу є засвідчення вірності копій документів відповідно до вимог статті 75 Закону України «Про нотаріат». Однак в частині п'ятій статті 95 Цивільного процесуального кодексу України зазначено, що учасник справи підтверджує відповідність копії письмового доказу оригіналу, який знаходиться у нього, своїм підписом із зазначенням дати такого засвідчення, тому, можна припустити, що це питання, в тому чи іншому випадку, буде вирішуватися на розсуд суду.

Документи

При цьому, згідно з частиною шостою вказаної норми, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може витребувати у відповідної особи оригінал письмового доказу. Якщо оригінал письмового доказу не подано, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність поданої копії (електронної копії) оригіналу, такий доказ не береться судом до уваги.

4. Новими положеннями процесуальних кодексів запроваджується правило, відповідно до якого представництво у суді, як вид правничої допомоги, здійснюється виключно адвокатом (професійна правнича допомога), крім випадків, встановлених законом.

Вказані положення застосовуються з урахуванням пункту 161 Розділу XV Перехідних положень Конституції України, згідно з яким представництво відповідно до пункту 3 частини першої статті 131¹ та статті 131² цієї Конституції здійснюється виключно прокурорами або адвокатами у Верховному Суді та судах касаційної інстанції — з 1 січня 2017 року; у судах апеляційної інстанції — з 1 січня 2018 року; у судах першої інстанції — з 1 січня 2019 року.

Зазначаємо, що усі діючі процесуальні кодекси містять оновлені положення щодо представництва (ст. 60 ЦПК, ст. 58 ГПК, ст. 57 КАС).

Звертаємо також увагу, що повноваження представників сторін та інших учасників справи мають бути підтверджені такими документами:

- 1) довіреністю фізичної або юридичної особи;
- 2) свідоцтвом про народження дитини або рішенням про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна.

Довіреність фізичної особи повинна бути посвідчена нотаріально або, у визначених законом випадках, іншою особою. Також, довіреність фізичної особи, за зверненням якої прийнято рішення про надання їй безоплатної вторинної правничої допомоги, може бути посвідчена посадовою особою органу (установи), який прийняв таке рішення. Довіреність від імені юридичної особи видається за підписом (електронним цифровим підписом) посадової особи, уповноваженої на це законом, установчими документами.

Особливістю оформлення представництва адвокатів, є те, що їхні повноваження як представників підтверджуються довіреністю або ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Законом визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

5. У господарському процесуальному законодавстві суттєвих змін зазнав інститут доказування, зокрема, розширено перелік засобів доказування за рахунок появи нового — показання свідка, який раніше не був характерний для господарського судочинства.

Відповідно до статті 88 Господарського процесуального кодексу України показання свідка викладаються письмово у формі заяви. Підпис свідка на заяві посвідчується нотаріусом.

Цією ж статтею закріплено й обов'язкові дані, що повинні бути зазначені в заяві.

У заяві свідка обов'язково зазначаються: ім'я (прізвище, ім'я та по батькові), місце проживання (перебування) та місце роботи свідка, поштовий індекс, реєстраційний номер облікової картки платника податків свідка за його наявності або номер і серія паспорта, номери засобів зв'язку та за наявності адреси електронної пошти, обставини, про які відомо свідку, джерела обізнаності свідка щодо цих обставин, а також підтвердження свідка про обізнаність із змістом закону щодо кримінальної відповідальності за надання неправдивих показань та про готовність з'явитися до суду за його викликом для підтвердження своїх свідчень.

Слід звернути увагу, що цивільне процесуальне законодавство не містить аналогічних положень щодо засвідчення показань свідка, тому заява з показаннями свідка, підпис якого засвідчується нотаріально, може бути використана як засіб доказування лише в господарському процесі.

При цьому зазначаємо, що відповідно до статті 78 Закону України «Про нотаріат» нотаріус, засвідчуючи справжність підпису, не посвідчує факти, викладені у документі, а лише підтверджує, що підпис зроблено певною особою. Однак, слід враховувати, що нотаріус засвідчує справжність підпису на документах, зміст яких не суперечить законам.

6. В адміністративному судочинстві також відбулися зміни, якими введено поняття типових та зразкових справ. Особливості провадження у зразкових та типових справах закріплені в параграфі 3 глави 11 розділу II Кодексу адміністративного судочинства України. Якщо у провадженні одного або декількох судів

Документи

перебувають типові (аналогічні) справи, можна просити Верховний Суд розглянути одну з таких справ як зразкову. У такому випадку Верховний Суд діятиме як суд першої інстанції. Поки Верховний Суд розглядатиме таку справу, інші суди зупинятимуть провадження у аналогічних справах до набрання законної сили рішенням Верховного Суду у відповідній зразковій справі. Зразкове рішення може бути переглянуте за правилами апеляції у Великій Палаті Верховного Суду України. Надалі, всі суди повинні враховувати правові висновки Верховного Суду викладені у рішенні, ухваленому за результатами розгляду зразкової справи.

**Відділ методичного забезпечення
та інформаційно-аналітичної
роботи НПУ**

30 січня 2018 року



НОТАРІАЛЬНА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

МЕМОРАНДУМ

ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ
МІНІСТЕРСТВОМ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ТА
НОТАРІАЛЬНОЮ ПАЛАТОЮ УКРАЇНИ

м. Київ
2018 рік

Документи

«08» лютого 2018 року

Міністерство юстиції України (далі – Міністерство) в особі заступника Міністра юстиції України з питань державної реєстрації Олени Сукманової, з однієї сторони, та Нотаріальна палата України (далі – НПУ) в особі Президента Нотаріальної палати України Володимира Марченка, з іншої сторони (далі – Сторони)

уклали цей Меморандум та домовилися про таке:

Стаття 1. Мета і предмет Меморандуму

1. Метою цього Меморандуму є налагодження відкритого діалогу між Міністерством та НПУ у сфері нотаріату та державної реєстрації прав на нерухомість і бізнес шляхом консолідації зусиль Сторін та співпраці у відповідних сферах.

2. Предметом цього Меморандуму є координація зусиль та спільна діяльність Сторін задля досягнення мети Меморандуму, що здійснюється шляхом підготовки та реалізації спільних заходів і проєктів.

Стаття 2. Напрями співпраці Сторін

1. Задля досягнення мети Меморандуму Сторони домовляються про співпрацю за такими напрямками:

1) обговорення актуальних проблем у сфері нотаріату та державної реєстрації прав на нерухомість і бізнес шляхом обміну інформацією, отриманою Міністерством та/або НПУ від нотаріусів;

2) координація спільних зусиль Сторін, спрямованих на реформування нотаріату у напрямках:

розробки та прийняття акта з питань регулювання поведінки нотаріуса – Кодексу професійної етики нотаріуса та кодифікованого нормативно-правового акта з питань регулювання діяльності нотаріуса та вчинення ним дій;

розробки та впровадження «електронного нотаріату» та електронного реєстру вчинення нотаріальних дій;

адаптації та інтеграції нотаріату України до європейських та загальносвітових реалій сучасного правового світу;

розробки та нормативного впровадження повноважень нотаріусів у сфері медіації як пріоритетного напрямку досудового захисту цивільних прав фізичних та юридичних осіб та розвитку правових інституцій України разом з фактичним щоденним практичним виконанням таких функцій;

об'єднання нотаріальних органів в єдиний нотаріат (п. 2.2.1 Стратегічного плану Міністерства юстиції України);

Документи

3) аналіз проблемних питань діючого законодавства у зазначених сферах, підготовка узгоджених пропозицій щодо попередження випадків можливих порушень.

2. Сторони проводять спільні заходи (робочі зустрічі, наради тощо) для обговорення питань, пов'язаних з реалізацією Меморандуму.

Стаття 3. Форми співпраці Сторін

1. Сторони Меморандуму заявляють про згоду та готовність прийняти такі зобов'язання:

1) активно та оперативно співпрацювати на основі партнерства, взаємодопомоги та взаємопідтримки;

2) сприяти створенню належного правового, організаційного та інформаційного середовища для співпраці Сторін;

3) з метою підвищення ефективності діяльності Сторін, а також співпраці між ними, забезпечувати інформаційний обмін щодо діяльності Сторін з актуальних питань, пов'язаних з реалізацією Меморандуму;

4) організовувати спільні, в тому числі, публічні заходи, для обговорення актуальних питань у сфері нотаріату та державної реєстрації прав на нерухомість і бізнес, а також заходи, спрямовані на підвищення професійного рівня та на обмін досвідом між Сторонами.

Стаття 4. Організація співпраці Сторін

1. З метою реалізації цього Меморандуму Сторони:

1) визначають контактних осіб для проведення консультацій і розроблення пропозицій щодо організації спільних заходів;

2) проводять зустрічі з метою обговорення питань щодо реалізації Меморандуму, обміну інформацією про діяльність Сторін; інформують нотаріусів про свою діяльність шляхом висвітлення відповідної інформації на офіційних веб-сайтах Міністерства та НПУ;

3) беруть на себе зобов'язання зберігати конфіденційність персональної інформації, що стала відома у зв'язку з реалізацією Меморандуму, зокрема відповідно до вимог законодавства України.

Стаття 5. Інші умови

1. Сторони можуть домовитись про інші напрями співробітництва в межах наданих повноважень.

2. Усі форми співробітництва та взаємодії Сторін, обумовлені Меморандумом, здійснюються відповідно до чинного законодавства України

Документи

Стаття 6. Прикінцеві положення

1. Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання Сторонами та укладається строком на один рік. Дія Меморандуму автоматично продовжується на наступний річний термін, якщо жодна зі Сторін не пізніше як за місяць до припинення дії Меморандуму письмово не повідомить іншу Сторону про свій намір припинити його дію.

2. Будь-які зміни і доповнення до цього Меморандуму вносяться тільки за письмовою згодою Сторін і стають його невід'ємною частиною.

3. Будь-які спірні питання щодо тлумачення або застосування положень цього Меморандуму вирішуються Сторонами на дружній основі шляхом проведення консультацій та переговорів.

4. Меморандум складено у двох оригінальних примірниках (по одному примірнику кожній зі Сторін), кожен з яких має однакову юридичну силу.

Підписи Сторін

Міністерство юстиції України

Заступник
Міністра юстиції України

Олена Сукманова

Нотаріальна палата України

Президент
Нотаріальної палати України

Володимир Марченко

Документи

МЕМОРАНДУМ

про загальні засади співробітництва
в сфері протидії легалізації
(відмиванню) доходів, одержаних
злочинним шляхом, фінансуванню
тероризму та фінансуванню
розповсюдження зброї масового
знищення між Нотаріальною палатою
України та Державною службою
фінансового моніторингу України

м. Київ
01 березня 2018 року

Нотаріальна палата України, в особі Президента Марченка Володимира Миколайовича, що діє на підставі Статуту, з однієї сторони та **Державна служба фінансового моніторингу України**, в особі Голови Черкаського Ігоря Борисовича, що діє на підставі Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, з іншої сторони (далі — Сторони),

усвідомлюючи важливість поглиблення та розвитку партнерських відносин у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення;

керуючись необхідністю поєднати зусилля для проведення дієвих заходів, які сприятимуть реалізації державної політики у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

виходячи з потреби об'єднання та координації зусиль, застосування комплексного підходу до вирішення питань протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

для забезпечення постійної співпраці Сторін у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення,

уклали цей Меморандум та домовилися про таке:

Стаття 1

Метою цього Меморандуму є налагодження співпраці Сторін у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, в межах компетенції Сторін і відповідно до законодавства України.

Стаття 2

Сторони здійснюватимуть співробітництво шляхом:

- організації спільної роботи над створенням ефективної системи та розробкою механізму протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

Документи

- координації спільних зусиль Сторін, спрямованих на вдосконалення законодавчої та нормативної бази з питань протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Стаття 3

Задля досягнення мети Меморандуму, координації дій, погодження позицій та вирішення питань, що становлять спільний інтерес, Сторони проводять спільні заходи (наради, семінари, конференції тощо), пов'язані з реалізацією цього Меморандуму.

Стаття 4

Сторони можуть виступати з ініціативою щодо розробки та/чи участі у розгляді проектів законодавчих та інших нормативних актів у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

При участі в нормотворчій діяльності та при підготовці проектів законодавчих та інших нормативних актів із зазначених у цій статті питань, Сторони можуть проводити взаємні консультації.

Стаття 5

Сторони в межах своєї компетенції сприятимуть реалізації спільних проектів та програм у сфері, визначеній цим Меморандумом.

Стаття 6

Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання та укладений на невизначений термін.

Дія Меморандуму припиняється за узгодженням Сторін або за ініціативою однієї із сторін за умови попередження іншої сторони за 30 календарних днів до дати його розірвання.

Стаття 7

Будь-які зміни та доповнення до Меморандуму вносяться за взаємною згодою Сторін та оформлюються окремими протоколами, що становитимуть його невід'ємну частину.

Меморандум складено у двох оригінальних примірниках (по одному кожній зі Сторін), кожний з яких має однакову юридичну силу.

Підписи Сторін

Нотаріальна палата України
Президент
Нотаріальної палати України
Володимир Марченко

Державна служба
фінансового моніторингу України
Голова
Державної служби
фінансового моніторингу України
Ігор Черкаський

Вітаємо

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

ЧЛЕНІВ РАДИ НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

20
березня

Миколу БЕЛЬДЄЯ
голову відділення НПУ
в Донецькій області

26
березня

Кирила НЕХИМЧУКА
голову відділення НПУ
в Миколаївській області

1
квітня

Наталію БЛАУШ
голову відділення НПУ
в Чернівецькій області

28
травня

Дмитра КИРИЛЮКА
голову комісії НПУ з питань
зовнішнього представництва



Вітаємо

ВІТАЄМО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ НОТАРІАЛЬНОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

1
КВІТНЯ

Любов СИТНИК
заступника головного бухгалтера
Нотаріальної палати України

5
КВІТНЯ

Надію ПОЛІЩУК
головного спеціаліста відділу
методичного забезпечення та
інформаційно-аналітичної роботи
Нотаріальної палати України

8
КВІТНЯ

Ганну СИДОРЕНКО
головного бухгалтера
Нотаріальної палати України



ШАНОВНІ НОТАРІУСИ!

Нотаріальна палата України звертає Вашу увагу на те, що журнал та інші видання готуються та виходять **за рахунок членських внесків нотаріусів**.

Своєчасно сплачені внески та відсутність заборгованості сприяє здійсненню всіх ініціатив та заходів НПУ, спрямованих на захист професії нотаріуса та підвищення його професійного рівня.

Дякуємо за підтримку і розуміння!

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ДЛЯ СПЛАТИ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ НОТАРІУСАМИ:

АТ "Укресімбанк" в м. Києві

р/р 26003010085291

МФО 322313

код ЄДРПОУ 38684025

Призначення платежу: код платника податку _____ ,

ПІБ _____ ,

членські внески за (вказати період)

Розмір членських внесків нотаріусів:

2018 рік

3723,00 (310,25 щомісяця) — для приватних нотаріусів;

1861,50 (155,13 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

2017 рік

3200,00 (266,67 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;

1600,00 (133,34 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

Сплата заборгованості за період:

01.05.2013 - 30.11.2013 — 669,06 грн (95,58 грн щомісяця);

01.12.2013 - 31.08.2015 — 2131,50 грн (101,50 грн щомісяця);

01.09.2015 - 30.04.2016 — 918,64 грн (114, 83 грн щомісяця);

01.05.2016 - 30.09.2016 — 604,15 грн (120,83 грн щомісяця).

01.10.2016 - 31.12.2016 — 344,49 грн (114,83 грн щомісяця).

Журнал «Нотаріат України»

Загальнодержавне періодичне професійне видання

Засновник: Нотаріальна палата України

ISSN 2310-2330

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ 20060 — 9860Р від 05.07.2013

Видається 4 рази на рік

Редакція:

Леся Арнаутова — головний редактор, кандидат юридичних наук;

Віталій Карий — оператор комп'ютерної верстки, дизайнер;

Юлія Шешуряк — журналіст.

Адреса редакції:

01004, м. Київ, Україна,

вул. Антоновича, 7А;

тел. (044) 230-72-82;

e-mail: press@npu.org.ua

<http://npu.org.ua>

За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних відповідальність несуть автори публікацій.

Передрук статей тільки з дозволу редакції.